

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

А. С. Соловйова

Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)

Методичні рекомендації

Випуск 330

Миколаїв – 2021

УДК 32-027.22:070(076)

С 60

Рекомендовано до друку Вченою радою Чорноморського національного університету імені Петра Могили (протокол № 15 від 24 грудня 2020 р.).

Рецензент:

Букорос Т. О., кандидат політичних наук, професор кафедри публічного управління і проєктного менеджменту ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України.

С 60

Соловйова А. С. Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики) : методичні рекомендації / А. С. Соловйова. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 68 с. – (Методична серія ; вип. 330).

Навчально-методичні матеріали містять тематику лекцій, плани практичних занять та методичні рекомендації до них, тематику самостійної роботи студентів, практичні завдання, питання до іспиту. Вони розраховані на активізацію самостійної роботи студентів та сприяння оволодінню знаннями та навичками з курсу «Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)».

Призначені для студентів першого року навчання на магістерському рівні вищої освіти за спеціальністю «Політологія».

УДК 32-027.22:070(076)

© Соловйова А. С., 2021

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2021

ISSN 1811-492X

Зміст

Концепція викладання дисципліни	4
Опис навчальної дисципліни	7
Структура навчальної дисципліни	8
Тематичний план лекцій	10
Плани семінарських занять	14
Завдання для самостійної роботи	26
Питання до іспиту з дисципліни.....	28
Система оцінювання роботи студентів	30
Рекомендовані джерела та література.....	33
Словник дисципліни	38
Додаток 1	39
Додаток 2	40

Концепція викладання дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Курс «Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)» грає важливу роль в отриманні не тільки відповідних знань спеціального характеру, але й навичок їх практичного застосування в аспекті аналізу конкретних політичних ситуацій та управління політичними процесами.

Метою освоєння дисципліни є підвищення початкового рівня володіння прикладними техніками і методами, досягнутого на попередньому щаблі освіти, і оволодіння студентами необхідним і достатнім рівнем компетенції щодо аналізу, прогнозування, оптимізації політичних процесів, розробки науково обґрунтованих політичних рішень і дій для вирішення задач в різних областях побутової, культурної, професійної і наукової діяльності, а також для подальшої самоосвіти.

Отже, **завданнями** дисципліни «Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)» є:

- ознайомити студентів з комплексом теоретичних і прикладних проблем у сфері політичного маркетингу, політичного менеджменту, прийняття політичних рішень тощо;
- визначити основні сфери застосування прикладної політології;
- ознайомити студентів з предметом, задачами, методами і понятійним апаратом науки;
- дати загальну характеристику основних методів прикладної політології та сфер її застосування тощо.

Розроблена програма відповідає освітньо-професійній програмі, освітньо-кваліфікаційній характеристиці та сучасному розвитку політичної науки.

Розроблена програма відповідає освітньо-професійній програмі та орієнтована на формування наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності спеціальності (ЗК)	ЗК1	розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності;
	ЗК6	розуміння необхідності участі в конкурсах, грантових і стипендіальних програмах;

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Закінчення табл.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК1	здатність враховувати правові засади під час здійснення професійної діяльності;
	ФК7	здатність фахово використовувати у прикладному політичному аналізі знання та уявлення щодо становлення і розвитку політичної думки й політичних цінностей;
	ФК9	володіння теоретико-методологічними і філософськими засадами вивчення та аналізу суспільства, політики, влади, лідерства, політичної діяльності і політичної культури, держави і процесів, які у них відбуваються і з ними асоційовані;
	ФК14	здатність фахово та ефективно використовувати дослідницькі методики, конструювати схему політологічного дослідження.

Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)» покликаний поглибити обізнаність в актуальній проблематиці політології, яку вони вже одержали в ході вивчення дисциплін «Вступ до спеціальності», «Загальна теорія політики», «Технології політичних процесів» та «Виборчі системи держав світу».

Матеріал курсу також органічно пов'язаний з іншими спеціалізованими курсами, які вивчаються на старшому курсі магістратури, серед яких:

- «Зв'язки з громадськістю (у сфері політичної журналістики)»;
- «Політичний консалтинг»;
- «Політичний імідж країн світу в засобах масової інформації»;
- «Політична психологія».

Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- понятійно-категоріальний апарат і методологію політичної науки, основних галузей політичного знання, володіти інструментарієм політичного аналізу і прогнозування;
- різновиди виборчих технологій та внутрішньої організації політичної партії;
- роль політичної науки у підготовці та обґрунтуванні політичних рішень;

- методологію і методи прикладної політології тощо.

уміти:

- застосовувати прикладні політичні технології;
- виділяти прикладні компоненти політологічного знання, його експертні, прогностичні та інші функції;
- проводити базове маркетингове дослідження;
- розробляти ПР-стратегію тощо.

володіти:

- навичками застосування виборчих технологій, формування виборчого штабу згідно з визначеною структурою;
- основами формування політичного бренду;
- навичками стратегічного позиціонування політичного продукту;
- техніками та прийомами прикладних досліджень.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **результати навчання** включають уміння:

ПРН 1	базові знання з питань політичних процесів у сучасному світі;
ПРН 3	базові знання в галузі наукових досліджень;
ПРН 5	базові знання сучасних технологій та інструментальних засобів розробки політичних процесів уміння їх застосовувати на всіх етапах життєвого циклу;
ПРН 8	базові знання термінології, основних фактів та елементів, знання класифікацій та категорій, принципів та узагальнень, теорій, моделей, структур;
ПРН 14	здатність формулювати мету та дослідницькі завдання, збирати для їхнього вирішення необхідну інформацію та формулювати висновки дослідження, які виносяться на захист;
ПРН 18	здатність обирати спеціалізацію, планувати та завершувати дипломну роботу, та використовувати результуючі компетентності для підготовки та виконання плану дослідження відповідно до визначених часових рамок;
ПРН 25	здатність провести та завершити науковий проєкт, що об'єднує пізнавальні інструменти пов'язаних дисциплін, вирішуючи важливу задачу, що стосується проблем теорії та сучасного політичного процесу, презентуючи свої відкриття у формі розповідного тексту з використанням нотаток, посилань, додатків, документів відповідно до теми, обсягом 50 000 слів, та захистити його перед комісією науковців;
ПРН 30	здатність ефективно використовувати професійно профільовані знання для побудови логічних основ наукової діяльності;
ПРН 38	проявляти здатність до діяльності у проєктній та груповій формах групової діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»		
Спеціальність	052 «Політологія»		
Рівень вищої освіти	Магістр		
Статус дисципліни	Вибіркова		
Курс навчання	6 курс		
Навчальний рік	2020–2021 н. р.		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	11	16, 17	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/год.	10,5 кредитів / 315 год.		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	– лекції;	48	12
	– семінарські заняття (практичні, лабораторні, підгрупові);	60	24
	– годин самостійної роботи студентів.	207	279
Відсоток аудиторного навантаження	34 %	11 %	
Мова викладання	Українська		
Форма підсумкового контролю	Іспит	Іспит	

Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Предмет і специфіка прикладної політології	2	2	10
2	Тема 2. Методи прикладної політології та сфери її застосування	2	2	10
3	Тема 3. Виборчі технології	4	4	12
4	Тема 4. Політичний імідж як чинник позиціонування суб'єкта політики	4	6	15
5	Тема 5. Сутність, функції та види політичного маркетингу. Стратегії позиціонування політичного продукту	4	6	20
6	Тема 6. Бренд, мета його просування, цінність і вартість бренду. Формування політичного бренду	4	6	20
7	Тема 7. Політичні технології як інструмент політичної практики. Практичне використання політичних технологій	6	6	20
8	Тема 8. ПР як сфера професійної діяльності. Розробка ПР-стратегії	6	6	20
9	Тема 9. Засоби реалізації завдань ПР. Псевдотехнології ПР	4	4	20
10	Тема 10. Особливості використання опитувань під час проведення якісних досліджень. Метод фокус-груп. Глибинні інтерв'ю	4	6	20
11	Тема 11. Політичний моніторинг і контент-аналіз у політичному дослідженні	4	6	20
12	Тема 12. Сутність та прийоми політичного маніпулювання. Маніпулятивна семантика і риторика	4	6	20
Усього за курсом		48	60	207

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Заочна форма навчання

№	Теми	Лекції	Практичні (семинарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Предмет і специфіка прикладної політології	0,5	1	10
2	Тема 2. Методи прикладної політології та сфери її застосування	0,5	1	10
3	Тема 3. Вибірчі технології	1	2	20
4	Тема 4. Політичний імідж як чинник позиціонування суб'єкта політики	1	2	20
5	Тема 5. Сутність, функції та види політичного маркетингу. Стратегії позиціонування політичного продукту	1	2	20
6	Тема 6. Бренд, мета його просування, цінність і вартість бренду. Формування політичного бренду	1	2	20
7	Тема 7. Політичні технології як інструмент політичної практики. Практичне використання політичних технологій	1	2	30
8	Тема 8. ПР як сфера професійної діяльності. Розробка ПР-стратегії	1	2	30
9	Тема 9. Засоби реалізації завдань ПР. Псевдотехнології ПР	2	3	30
10	Тема 10. Особливості використання опитувань під час проведення якісних досліджень. Метод фокус-груп. Глибинні інтерв'ю	1	3	30
11	Тема 11. Політичний моніторинг і контент-аналіз у політичному дослідженні	1	2	30
12	Тема 12. Сутність та прийоми політичного маніпулювання. Маніпулятивна семантика і риторика	1	2	29
Усього за курсом		12	24	279

Тематичний план лекцій

Тема 1. Предмет і специфіка прикладної політології.

1. Сутність, функції і структура прикладної політології.
2. Сутність прикладної політології.
3. Функції прикладної політології.
4. Структура прикладної політології. Основні різновиди прикладних політологічних досліджень.

Тема 2. Методи прикладної політології та сфери її застосування.

1. Методологія і методи прикладної політології.
2. Біхевіористський метод у прикладній політології.
3. Метод контент-аналізу.
4. Метод івент-аналізу.
5. Статистичний метод. Експериментальні дослідження. Ігрові методи. Системна методологія.

Тема 3. Виборчі технології.

1. Виборчі технології як засіб регулювання електоральної поведінки. Класифікація виборчих технологій. Особливості основних типів виборчих технологій.
2. Стратегічне планування виборчої кампанії.
3. Стратегія та тактика виборчої кампанії. Загальні принципи стратегії.
4. Складові виборчої стратегії. Різновиди виборчих стратегій. План-графік виборчої кампанії.
5. Рекламна кампанія та рекламна стратегія.
6. Медіаплан виборчої кампанії. День виборів. Контроль за виборами. Спостерігачі. Екзит-пол. Паралельний підрахунок голосів.

Тема 4. Політичний імідж як чинник позиціонування суб'єкта політики.

1. Формування іміджу політичних акторів. Основні етапи створення політичного іміджу. Рівні політичного іміджу. Підходи щодо розуміння політичного іміджу.
2. Імідж політичного лідера як суспільно-політичний феномен. Типи іміджів політичних лідерів. Образи-архетипи. Прийоми створення іміджу.
3. Особливості формування іміджу політичної партії.
4. Структура іміджу. Вимоги до створення іміджу партії.
5. Елементи іміджу політичної партії та чинники його формування. Технологія формування іміджу політичної партії.

Тема 5. Сутність, функції та види політичного маркетингу. Стратегії позиціонування політичного продукту.

1. Сутність, функції та види політичного маркетингу.
2. Еволюція наукових поглядів на політичний маркетинг.
3. Державний та міжнародний політичний маркетинг.
4. Технологічні аспекти політичного маркетингу. Сегментація політичного ринку.
5. Стратегічне позиціонування політичного продукту.
6. Етапи процесу позиціонування. Різновиди стратегій позиціонування.
7. Сім стратегічних напрямів, за яких можливе позиціонування товару чи компанії. Складові маркетингового дослідження.

Тема 6. Бренд, мета його просування, цінність і вартість бренду. Формування політичного бренду.

1. Історія виникнення терміну.
2. Основні відомості та множинність трактувань поняття бренду.
3. Мета просування бренду, його цінність і вартість. Елементи бренду.
4. Шість блоків створення брендів. Піраміда купівельної цінності бренду.
5. Критерії значення бренду.
6. Шість типів почуттів, які стосуються будівництва бренду. Піраміда капіталу бренду на основі купівельних переваг.

Тема 7. Політичні технології як інструмент політичної практики. Практичне використання політичних технологій.

1. Особливості застосування політичних технологій.
2. Сутність і класифікація політичних технологій. Політичні технології як інструмент політичної практики.
3. Виборча інженерія: зміна процедур виборів, переміщення виборців з одних виборчих округів до інших, маніпулювання межами виборчих округів тощо.
4. Пряма робота з виборцями: агітацію «від дверей до дверей», зустрічі кандидата з виборцями, телефонне спілкування, пікети; збір підписів, наказів, побажань.
5. Рекламні технології: пряма і непряма реклама в ЗМІ, інтернет-технології, теледебати тощо.
6. Практичне використання політичних технологій.

Тема 8. ПР як сфера професійної діяльності. Розробка ПР-стратегії.

1. ПР як сфера професійної діяльності. Сутність і принципи ПР.
2. Особливості реалізації можливостей ПР. ПР як інструмент політики і державного управління.
3. ПР-стратегія. Елементи ПР-стратегії: відомості про поточну ситуацію; цілі та завдання на певний період часу: стратегічні і тактичні; цільова аудиторія, включаючи цільові групи і підгрупи; основні напрями руху (напрями стратегії).
4. Чіткі графіки роботи – ПР-плани, які розробляються відповідно до механізмів реалізації стратегії і містять чіткі алгоритми дій у певних часових рамках (щорічний, щоквартальний, щомісячний ПР-плани).
5. Поетапна розробка ПР-стратегії (концепт, назва, логотип, місія, слоган, сайт, блог, соціальні мережі, партнери, контакти тощо).
6. Робота з меседжем як один з ключових елементів розробки ПР-стратегії: сутність меседжу та його призначення; 4 принципи формулювання меседжу; підбір тем для меседжу; правила щодо роботи з меседжем; розповсюджені помилки під час складання меседжу.

Тема 9. Засоби реалізації завдань ПР. Псевдотехнології ПР.

1. Політична реклама. Представницькі заходи як елементи ПР. Публічні виступи політиків.
2. ПР як інструмент політики і державного управління. ПР-структура в політичних організаціях та органах управління.
3. Псевдотехнології ПР: пряма дезінформація; спотворення фактів; неадекватне використання даних соціологічних опитувань; «витік» псевдотаємної інформації; посилання на непідтвержені джерела; спекулювання на страхах людей тощо.

Тема 10. Особливості використання опитувань під час проведення якісних досліджень. Метод фокус-груп. Глибинні інтерв'ю.

1. Опитування з використанням інтернет: сутність, переваги та недоліки.
2. Метод фокус-груп: сутність, зміст та головні дослідницькі цілі застосування.
3. Сутність методу фокус-груп, переваги та недоліки його використання в системі збору первинної маркетингової інформації.
4. Глибинні інтерв'ю: сутність, зміст, головні переваги та недоліки використання.
5. Особливості використання спостережень у системі збору маркетингової інформації.

Тема 11. Політичний моніторинг і контент-аналіз у політичному дослідженні.

1. Сутність та етапи політичного моніторингу. Моніторинг ЗМІ.
2. Контент-аналіз: поняття і специфіка.
3. Техніка проведення контент-аналізу. Одиниці аналізу. Бланк кодування.
4. Процедура контент-аналізу.

Тема 12. Сутність та прийоми політичного маніпулювання. Маніпулятивна семантика і риторика.

1. Політичне маніпулювання як вид психологічного впливу. Механізм політичної маніпуляції. Методи та прийоми маніпулювання. Технологія реалізації маніпулятивного впливу. Форми і методи боротьби з чутками. Захист від політичного маніпулювання.

2. Жанри політичної риторики, що використовуються в ЗМІ: інтерв'ю, відкритий лист, полеміка (відкрита і прихована). Роль друкарського органу як контексту. Метафори, міфи, символи, ідеологеми, ярлики.

3. «Лінгвістика брехні» як специфічна проблема політичного дискурсу. Маніпулятивність. Основні способи маніпулятивного впливу: руйнування логічного мислення, посилення уяви, «розгойдування» емоційної сфери, робота з пам'яттю, «розм'якшення» етичних засад, впровадження в логосферу реципієнта-об'єкту.

4. Масмедіальність. Масмедіа – основний канал політичної комунікації в інформаційному суспільстві. Політична метафора як найважливіший засіб пізнання, структуризації і пояснення світу. Політичні афоризми і максими.

Плани семінарських занять

Типові завдання для семінарських занять

T	<i>Теоретична довідка</i> – доповідь студента на тему одного з семінарських питань із подальшим обговоренням з колегами.
П	<i>Практикум</i> – передбачає перевірку вміння використовувати на практиці найбільш поширені види прикладних методів, а також застосовувати набуті вміння та навички (завдання отримуються та виконуються аудиторно).
AUD	<i>Обговорення тематичної літератури</i> – передбачає попереднє прослуховування уривків з творів професійного спрямування з подальшим обговоренням в групі (аудіо-файли надаються викладачем).
CP	<i>Самостійна робота</i> – невелике за обсягом завдання, яке стосується теми одного з семінарів, передбачає попередню підготовку та вивчення теми, із подальшим її захистом та обговоренням.
VID	<i>Обговорення відео-фрагмента</i> – передбачає попереднє прослуховування відео-матеріалів професійного спрямування з подальшим обговоренням в групі (відео-файли або інтернет-посилання надаються викладачем).

Тема 1. Предмет і специфіка прикладної політології.

T	1. Сутність, функції і структура прикладної політології. 2. Основні різновиди прикладних політологічних досліджень.
П	<i>Ділова гра «Види прикладних досліджень»</i> (правила та матеріали надаються викладачем під час семінарського заняття).
AUD	Прослуховування та обговорення книги уривків Майка Кона <i>«Agile»</i> (оцінка та планування проєктів) https://t.me/silaknigi/2398 .

Тема 2. Методи прикладної політології та сфери її застосування.

CP	<p>Підготовка презентації на одну із запропонованих тем (орієнтовно 10 слайдів; обов'язково ілюструвати прикладами) <i>«Методологія і методи прикладної політології»</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – біхевіористський метод у прикладній політології; – метод контент-аналізу; – метод SWOT-аналізу; – метод PEST-аналізу; – метод івент-аналізу; – статистичний метод; – експериментальні дослідження; – ігрові методи; – системна методологія.
-----------	---

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Закінчення таб.

П	Обговорення практичних кейсів з подальшим обранням оптимальних методів для розв'язання конкретного завдання (кейси надаються викладачем під час семінарського заняття)
----------	--

**Тема 3. Підготовка та участь у ситуаційній грі:
«Стратегічне планування: розробка і захист концепції виборчої
кампанії політичної партії «Х» на виборах до Верховної Ради».**

Блок 3.1

П	Студенти, розділившись на підгрупи, представляють інтереси (за вибором): – партії лівого спрямування; – ліберальної; – націонал-патріотичної; – консервативної, та розробляють концепцію виборчої кампанії для конкретних політичних партій.
VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалу на тему <i>«Картографія ідеологій: проблема декодування»</i> https://www.youtube.com/watch?v=sHwLJj5LJvY .
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Річарда Румельта <i>«Гарна стратегія, погана стратегія»</i> https://t.me/powersay/2651 .

Блок 3.2

П	На занятті в режимі «мозковий шторм» з використанням відповідних методик аналізу і оцінок політичних ризиків уточнюються єдині параметри загальної концепції для обраних політичних партій.
CP	Презентація проекту політичної партії із подальшою оцінкою проекту одногрупниками. Орієнтовний план концепції <i>«Проект політичної партії»</i> : 1. Назва партії. 2. Логотип. 3. Слоган. 4. Ідеологія. 5. Політична платформа. 6. Цільова аудиторія. 7. Додатки за бажанням.

Тема 4. Аналітика політичних технологій іміджмейкінгу.

Блок 4.1

Т	1. Формування іміджу політичних акторів. Основні етапи створення політичного іміджу. Рівні політичного іміджу. Підходи щодо розуміння політичного іміджу. 2. Імідж політичного лідера як суспільно-політичний феномен. Типи іміджів політичних лідерів. Образи-архетипи. Прийоми створення іміджу.
----------	---

Продовження таб.

П	Студенти здійснюють аналіз наданих викладачем відеосюжетів і готують <i>матеріали для надання консалтинг-послуг в області іміджмейкінгу.</i>
	Робота над побудовою та (або) корекцією образу політичного лідера зводиться до аналітичного огляду використовуваних прийомів і методів іміджмейкінгу в наданих відеороликах та пропозицій стосовно їхнього можливого коригування.

Блок 4.2

Т	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості формування іміджу політичної партії. 2. Структура іміджу. Вимоги до створення іміджу партії. 3. Елементи іміджу політичної партії та чинники його формування. <p>Технологія формування іміджу політичної партії.</p>
СР	<p>Необхідно <i>охарактеризувати</i> «політичний продукт» – <i>імідж кандидата</i>, дотримуючись приблизною схеми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – біографія кандидата, особливу увагу приділіть ключовим періодам його суспільно-політичної активності; – якою партією висувається кандидат; – сильні і слабкі сторони кандидата; – його репутація; – програма; – досвід минулих кампаній; – поведінку в ході виборів. <p>Розподіл кандидатур відбувається заздалегідь та затверджується викладачем.</p> <p>Аудиторна презентація свого кандидата із подальшим обговоренням.</p>

Блок 4.3

П	Розробка (письмово) концепції та сценарію нового рекламного відеоролика (рівень виборів і дата встановлюється попередньо) для визначених шляхом жеребкування кандидатів (жеребкування проводиться аудиторно, кандидати визначаються викладачем).
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Рональда Хейфеца «Лідерство» https://t.me/silaknigi/2339 .

Тема 5. Позичювання політичного продукту. Апробація стратегій позиціювання.

Блок 5.1

Т	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стратегічне позиціювання політичного продукту. 2. Етапи процесу позиціювання. Різновиди стратегій позиціювання.
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Райана Холідея «Хакер маркетингу» https://t.me/silaknigi/2254 , https://youtu.be/C9jQ2tVCeXQ .

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Блок 5.2

VID	Перегляд роликів соціальної реклами. Основна підбірка матеріалів надається викладачем. Студенти мають можливість показати найкращі, на їхню думку, приклади (1–2 ролики/студента).
П	<i>Обговорення роликів соціальної реклами:</i> – виділення критеріїв їхньої успішності та ефективності; – виокремлення найбільш типових помилок, яких припускаються автори роликів соціальної реклами; – складання рейтингу найкращих роликів з переглянутих під час заняття з подальшим обговоренням.

Блок 5.3

T	1. Сім стратегічних напрямів, за яких можливе позиціонування товару чи компанії. 2. Складові маркетингового дослідження.
VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалу на тему « <i>Види нативної реклами</i> » https://www.youtube.com/watch?v=94RX8Hy1QE4 . Наведення студентами прикладів нативної реклами з їхнього досвіду.
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Рохіта Бхаргави « <i>Не очевидно</i> » https://t.me/silaknigi/2386 .

**Тема 6. Формування бренду.
Створення нового політичного бренду.**

Блок 6.1

T	1. Формування бренду. 2. Aida, USP та інші моделі просування товару; поява концепції брендингу. 3. Позиціонування vs диференціація. 4. Визначення сегментів і цільової аудиторії. 5. Самостійне створення імені. 6. Створення «колеса бренду» свого і конкурентних товарів. Типи «коліс»: Описове, Унікальне та Ідеальне.
П	Надайте характеристику моделям позиціонування. <i>Моделі позиціонування бренду:</i> 1. Модель залученості: – як ви оцінюєте мотиваційну залученість аудиторії? Раціональний або емоційний вплив представляється вам найбільш адекватним? 2. Модель залучення уваги: – які прийоми вами передбачені для активізації уваги аудиторії?

	<ul style="list-style-type: none"> – Чи відповідає стиль (манера привертати увагу, тональність) наміченому іміджу продукту та організації? – Чи чітко відрізнити стиль вашого спілкування з аудиторією від конкурентів? 3. Модель впливу: <ul style="list-style-type: none"> – чи врахували ви бар'єри сприйняття інформації аудиторією? Чи вважатиме цільова аудиторія повідомлення гідним уваги? – Наскільки актуально повідомлення, щоб про нього заговорили? – Чи є повідомлення вагомим настільки, що в короткий термін можна почерпнути з нього важливу інформацію? – Чи відрізняється повідомлення компетентністю? 4. Модель мотивації: <ul style="list-style-type: none"> – чи зачіпає повідомлення цінності, очікування цільової групи? 5. Модель іміджу: <ul style="list-style-type: none"> – чи є повідомлення правдоподібним для цільової групи? – Чи збуджує повідомлення емоції цільової групи, чи є воно незвичайним (спонукає висловлюватися)?
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Джима Кокрума «Інтернет-маркетинг» https://t.me/powersay/2676 .

Блок 6.2

T	<p><i>Створення нового політичного бренду.</i> Надання характеристики ключовим етапам. Розробка бренду включає кілька етапів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження ринку (research). 2. Формування гіпотез позиціонування. 3. Кілька варіантів ідеологічної платформи бренду: «Бренд-платформа» – фундамент, на якому будується бренд. – стереотипи (Convention)> Розуміння (Insight)> Бачення (Vision)> Обіцянка (Brand promise); – ключові характеристики бренду, розробка та опис ДНК бренду. 4. Власна візуальна ідентифікація. 5. Вибір та доопрацювання остаточної версії. 6. Реєстрація назви бренду.
VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалу на тему «Роль бренду в нативній рекламі» https://www.youtube.com/watch?v=JQzBHpYbpaY .
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Дена Аріеллі «Поведінкова економіка» https://t.me/silaknigi/2414 .

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Блок 6.3

CP	«Людина як бренд. СамоPR. Складові професійного резюме та просування себе як бренду». Створити або покращити профіль на LinkedIn, оновити профіль на Facebook із урахуванням професійних цілей.
VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалу на тему: «Правила складання ефективного резюме» https://www.youtube.com/watch?v=bav1CqRMOjs .
П	«Резюме: від А до Я». Створити або покращити своє резюме (завдання виконується аудиторно за обмежений проміжок часу).

Тема 7. Складання меседжу.

Блок 7.1

T	<i>Робота з меседжем як один з ключових елементів розробки ПР-стратегії.</i> 1. Сутність меседжу та його призначення. 2. 4 принципи формулювання меседжу. 3. Підбір тем для меседжу. 4. Правила щодо роботи з меседжем. 5. Розповсюджені помилки у процесі складання меседжу.
П	<i>Практикум зі створення меседжу.</i> Викладач ділить студентів на групи та визначає умовного кандидата, для якого вони будуть складати меседж. Завдання: 1. Складіть список усіх доводів, чому виборці мають проголо-сувати за вашого кандидата або Вашу партію. 2. Виберіть найсильніший аргумент з пункту 1 і напишіть невелику заяву для вашого кандидата. Це має бути відповіддю на запитання «Чому ви балотуєтеся на цей пост?» або «Чому я повинен голосувати за вас?».

Блок 7.2

П	<i>Практикум зі створення меседжу.</i> Продовжується робота, розпочата на попередньому занятті. 1. Прочитайте складений текст вголос. Ви повинні вкластися в одну хвилину (або швидше). 2. Оцініть свій «меседж» за наступними критеріями. – Чи правдивий він, чи можна йому вірити? – Чи підтверджуєте ви свої твердження прикладами з власного досвіду? – Чи говорите ви про проблеми, важливі для вашої адресної групи? Підготуйте експертні зауваження до меседжів ваших одногруп-ників.
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Джордана Белфорта «Метод Вовка з Уолл-стрит» https://t.me/silaknigi/1763 .

Блок 7.3

T	<p><i>Питання для «тестування» меседжу:</i></p> <p>Переконайтеся, що меседж відповідає таким вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none">– він короткий;– він правдивий і викликає довіру;– він переконливий і буде важливий виборцям;– він позначає контраст з вашими суперниками;– він зрозумілий і доходить до самого серця;– він розрахований на ваші адресні групи.
П	<p><i>Практикум зі створення меседжу.</i></p> <p>Продовжується робота, розпочата на попередньому занятті.</p> <p>Вислухайте експертні зауваження до вашого меседжу з боку колег.</p> <p>Перевірте, чи узгоджуються наступні елементи з вашим меседжем?</p> <ul style="list-style-type: none">– біографія кандидата;– розповіді про кандидата;– гасло кампанії;– логотип кампанії;– публічні заяви про підтримку кандидата;– загальнонаціональний меседж вашої партії. <p>Тепер перепишіть ваш «меседж», з урахуванням того, що ви хотіли б виправити. У будь-якому випадку «меседж» повинен укладатися в одну хвилину.</p> <p>Обговорення результатів.</p>

**Тема 8. Створення та презентація проєкту
(громадські ініціативи).**

Блок 8.1

T	<p><i>Поняття та типологія проєктів.</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Суть політичного проєктування.2. Життєвий цикл проєкту.3. Обґрунтування доцільності проєкту.4. Концепція проєкту. Дослідження можливостей проєкту.5. Ефективність проєктів. Оцінка ефективності проєктів.
П	<p><i>Практикум зі створення проєкту.</i></p> <p>Викладач ділить студентів на групи, які отримують завдання протягом обмеженого проміжку часу:</p> <ul style="list-style-type: none">– Обрати тему для проєкту.– Створити орієнтовний план проєкту.
VID	<p>Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалу на тему «Як виникають проєкти» https://www.youtube.com/watch?v=7xqh6NxJ9vM&feature=youtu.be.</p>

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Блок 8.2

СР	Змістовне наповнення пунктів плану презентаційної частини проєкту: 1. Концепт. 2. Назва. 3. Логотип. 4. Місія. 5. Слоган. 6. Сайт, контакти.
П	Практикум зі створення проєкту. Презентація та обговорення проєктів.

Блок 8.3

VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалу на тему: «Побудова комунікативної стратегії» https://www.youtube.com/watch?v=5Rd_5lozS10 .
П	Заповнення шаблону комунікативної стратегії проєкту, створеного на попередніх семінарських заняттях (див. Додаток І)

Тема 9. Псевдотехнології ПР: приклади з політичного життя України. Формування комплексу заходів протидії псевдотехнологіям ПР.

Блок 9.1

Т	1. Представницькі заходи як елементи ПР. Публічні виступи політиків. 2. ПР як інструмент політики і державного управління. 3. ПР-структура в політичних організаціях та органах управління. 4. Формування комплексу заходів протидії псевдотехнологіям ПР.
СР	Викладач ділить студентів на групи, у яких вони мають підготувати презентацію на одну із запропонованих тем (орієнтовно 10 слайдів; обов'язково ілюструвати прикладами): 1. Пряма дезінформація. 2. Спотворення фактів. 3. «Вітік» псевдотасмної інформації. 4. Посилання на непідтвержені джерела. 5. Спекулювання на страхах людей. «Розгойдування» емоційної сфери.

Блок 9.2

СР	Викладач ділить студентів на групи, у яких вони мають підготувати презентацію на одну із запропонованих тем (орієнтовно 10 слайдів; обов'язково ілюструвати прикладами). 1. Поширення сфабрикованих листівок. 2. Поширення чуток. 3. Обмеження точок зору. 4. Відволікання уваги. 5. Робота з пам'яттю. Використання історичних асоціацій.
-----------	---

AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Гаррі Вайнерчука «Інформаційний удар» https://t.me/silaknigi/1499 .
------------	--

Тема 10. Використання методу фокус-груп на практиці.

Блок 10.1

Т	<ol style="list-style-type: none">1. Опитування з використанням інтернет: сутність, переваги та недоліки.2. Метод фокус-груп: сутність, зміст та головні дослідницькі цілі застосування.3. Глибинні інтерв'ю: сутність, зміст, головні переваги та недоліки використання.4. Особливості використання спостережень у системі збору маркетингової інформації.
П	Підготовка <i>фокус-групового дослідження</i> . Створити план проведення фокус-групового дослідження на визначену тему. Тема оголошується викладачем безпосередньо на семінарському занятті. <i>Обговорення:</i> техніки рекрутування респондентів: як зробити так, щоб на фокус-групу прийшли дійсно ті люди, які вам потрібні. Способи забезпечення явки учасників фокус-груп.

Блок 10.2

Т	<ol style="list-style-type: none">1. Визначення критеріїв вибірки.2. Переваги та недоліки використання методу фокус-груп в системі збору первинної маркетингової інформації.
П	Підготовка <i>фокус-групового дослідження</i> . Визначити вибірку для фокус-групового дослідження на тему, визначену на попередньому занятті. <i>Обговорення:</i> як правильно організувати проведення фокус-групи: основні правила.

Блок 10.3

Т	<ol style="list-style-type: none">1. Технічне забезпечення фокус-груп: відео та аудіо запис.2. Організація спостереження за фокус-групою.
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Нікити Непряхіна «Переконуй та перемагай» https://t.me/silaknigi/2376 .

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

**Тема 11. Семінар-практикум
«Контент-аналіз політичних текстів».**

Блок 11.1

T	<ol style="list-style-type: none">1. Сутність контент-аналізу як методу дослідження.2. Етапи проведення контент-аналізу.3. Процедура та категорії аналізу.4. Одиниці контент-аналізу.
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Річарда Шелла «Успішні перемовини» https://t.me/silaknigi/2378 .

Блок 11.2

T	<ol style="list-style-type: none">1. Процедура контент-аналізу: визначення слів, які вказують на дії, цілі, норми та цінності, опонентів, слів-стимулів (асоціацій).2. Наявність проблеми або проблемної ситуації в матеріалі.3. «Настрій» та «інтонація» матеріалу.4. Тип та категорія матеріалу.
П	<p>Ділова гра «Словник неологізмів». Події політичного життя в Україні у 2013–2014 рр. та наступних років збагатили політичну мову цілою серією нових та трансформованих лексичних конструкцій, виявлення та визначення яких і стане метою цієї гри.</p> <p>Студентська група ділиться на декілька підгруп, яким пропонується за 30 хв створити словник неологізмів, що з'явилися у попередні роки та дати їм визначення.</p> <p>Після цього кожна підгрупа одна за одною виголошує одну дефініцію. Інші підгрупи можуть доповнювати ці визначення суттєвими зауваженнями, які оцінюються арбітром, що модерує ділову гру. Таким чином, кожна підгрупа за зараховану дефініцію може отримати до 5 балів, а за доповнення та уточнення – до 2 балів.</p> <p>Команда, у якій виголошені всі визначення зі словника, вибуває зі змагання. Перемагає підгрупа, що набрала найбільшу кількість балів.</p>
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Кеннета Роумана, Джоела Рафаельсона «Як писати так, щоб вам довіряли» https://t.me/silaknigi/2343 .

Блок 11.3

П	<p>Практикум «Контент-аналіз текстів інавгураційних промов президентів України».</p> <p>Тексти промов наведені у Додатку 2; план аналізу видається викладачем безпосередньо на семінарському занятті.</p> <p><i>Мета:</i> систематичний аналіз політичних текстів для об'єктивного і репрезентативного виявлення (підтвердження) в них певних змістовних тенденцій (явищ, тем, ідей і т. п.) і подальшої характеристики комунікатора (автора) та його намірів.</p>
----------	--

AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Карстена Бредемайєра « <i>Чорна риторика</i> » https://t.me/silaknigi/2363 .
------------	---

**Тема 12. Сутність та прийоми політичного маніпулювання.
Маніпулятивна семантика і риторика.**

Блок 12.1

T	1. Політичне маніпулювання як вид психологічного впливу. Механізм політичної маніпуляції. Методи та прийоми маніпулювання. Форми і методи боротьби з чутками. Захист від політичного маніпулювання. 2. Жанри політичної риторики, що використовуються в ЗМІ: інтерв'ю, відкритий лист, полеміка (відкрита і прихована). Метафори, міфи, символи, ідеологеми, ярлики. 3. «Лінгвістика брехні» як специфічна проблема політичного дискурсу.
VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалів на тему: «Дезінформація. Середовище та явище» https://www.youtube.com/watch?v=5kAJUqCUHo , https://www.youtube.com/watch?v=djMonBCVAqE .
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Нікіти Непряхіна « <i>Я маніпулюю тобою</i> » https://t.me/silaknigi/2178 .

Блок 12.2

CP	Проведіть <i>риторичний аналіз публічної промови політичного діяча</i> (конкретна промова пропонується викладачем або, за бажання, може обиратися студентом самостійно) за наступними параметрами. – сутність поглядів, що висловлюються; – ефективність промови (сприйняття й оцінка її аудиторією); – образ політичного діяча, створений оратором; – риси промови: вербальні (література та образність мови) і невербальні (інтонація, експресія, мімічний і пантомімічний супровід промови).
VID	Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалів на тему « <i>Що таке фейки?</i> » https://www.youtube.com/watch?v=3&v=2bae-__Ot2g , https://www.youtube.com/watch?v=zG3a7EcIhdA .
AUD	Прослуховування та обговорення уривків книги Денієла Левітіна « <i>Путівник по неправді</i> » https://t.me/silaknigi/1908 .

Блок 12.3

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

II	<p><i>Риторичний практикум</i> Студенти індивідуально мають підготувати власний варіант політичного тексту з урахуванням риторичних аспектів (тематика обирається жеребкуванням).</p> <ul style="list-style-type: none">– парламентська публічна промова;– промова партійного лідера;– звернення президента;– передвиборна листівка; <p>Аналіз та обговорення складених і виголошених на семінарі промов.</p>
VID	<p>Попередній перегляд та обговорення відео-матеріалів на тему: <i>«Використання соціальних мереж»</i> https://www.youtube.com/watch?v=3tSTemrEShI.</p>

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – це невелике за обсягом завдання, яке стосується теми одного з семінарів, передбачає попередню підготовку та вивчення теми, із подальшим її захистом та обговоренням.

Типовий план контрольної роботи

Підсумкова контрольна робота – завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних занять і проводиться наприкінці семестру. В ній мають бути розкриті основні аспекти одного з варіантів, подана характеристика різних складових даної теми. Контрольна робота складається із 2-х питань (теоретичного та практичного).

Орієнтовні теоретичні запитання

1. Етапи прийняття і класифікація політичних рішень.
2. Методи прийняття політичних рішень.
3. Механізми реалізації політичних рішень.
4. Поняття і сутність політичного прогнозування.
5. Політичне прогнозування та його принципи.
6. Політичні прогнози та їх класифікація.
7. Методи політичного прогнозування.
8. Політичні технології: характеристика та класифікація.
9. Вибори як політичний інститут суспільства.
10. Поняття, основні принципи і цензи виборчого права.
11. Поняття і види виборчих систем.
12. Виборчі кампанії та виборчий процес.
13. Мажоритарні і пропорційні виборчі системи.
14. Стратегія і тактика виборчої кампанії.
15. Політичні конфлікти.
16. Структура політичного конфлікту.
17. Міждержавні та внутрішньополітичні конфлікти.
18. Політична криза: поняття, сутність, зміст.
19. Політичний компроміс і політичний консенсус.
20. Методи вирішення конфліктів.
21. Переговори як засіб вирішення конфліктів.
22. Політичний менеджмент.
23. Зростання ролі політичного менеджменту.

*Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)*

24. Політичний менеджмент і його види.
25. Політичний піар (Public relations).
26. Політичний іміджмейкінг.
27. Політичний брендинг.
28. Політичний лобізм.
29. Політичний маркетинг.

Приклад практичного запитання

Розкрийте можливості використання інтернет-опитування у якості технології політичної боротьби на місцевих виборах.

Питання до іспиту з дисципліни

1. Сутність прикладної політології. Співвідношення прикладної політології з іншими спеціальними дисциплінами.
2. Функції прикладної політології.
3. Структура прикладної політології.
4. Методологія і методи прикладної політології.
5. Основні види прикладних політологічних досліджень.
6. Етапи прикладного політологічного дослідження: загальна характеристика.
7. Сутність і особливості державного управління.
8. Залежність якості політичного життя від типу політичного (державного) управління.
9. Соціотехніка політичного (державного) управління.
10. Сутність, функції та види політичного маркетингу.
11. Еволюція наукових поглядів на політичний маркетинг.
12. Державний політичний маркетинг.
13. Міжнародний політичний маркетинг.
14. Технологічні аспекти політичного маркетингу.
15. Системотворчі елементи політичного ринку.
16. Сегментація політичного ринку.
17. Стратегічне позиціонування політичного продукту.
18. Принципи формування політичної партії.
19. Організація роботи з членами і прихильниками партії.
20. Внутрішня організація політичної партії.
21. Моніторинг ефективності партійної структури.
22. Напрями діяльності політичної партії.
23. Планування діяльності партійної організації.
24. Діяльність партії щодо поповнення своїх лав.
25. Організаційна структура політичних партій України.
26. Особливості застосування політичних технологій.
27. Політичні технології як інструмент політичної практики.
28. Практичне використання політичних технологій.
29. ПР як сфера професійної діяльності.
30. Сутність і принципи ПР.
31. Особливості реалізації можливостей ПР.
32. Функції ПР.
33. ПР у системі менеджменту.
34. ПР у політичному менеджменті.

*Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)*

35. ПР у системі маркетингу.
36. ПР у формуванні політичного іміджу.
37. Інформаційно-посередницькі функції ПР.
38. Засоби реалізації завдань ПР.
39. ПР як інструмент політики і державного управління.
40. ПР у державному управлінні і місцевому самоврядуванні.
41. ПР-структура в політичних організаціях та органах управління.
42. Псевдотехнології ПР.
43. Виборчі технології як засіб регулювання електоральної поведінки.
44. Класифікація виборчих технологій.
45. Особливості основних типів виборчих технологій.
46. Формування іміджу політичних акторів.
47. Імідж політичного лідера як суспільно-політичний феномен.
48. Особливості формування іміджу політичної партії.
49. Політичне маніпулювання як вид психологічного впливу.
50. Принципи політичного маніпулювання.
51. Мішені політичного маніпулювання.
52. Об'єкти політичного маніпулювання.
53. Механізм політичної маніпуляції.
54. Методи та прийоми маніпулювання.
55. Технологія реалізації маніпулятивного впливу.
56. Форми і методи боротьби з чутками.
57. Захист від політичного маніпулювання.
58. Спостереження як засіб збору первинної політичної інформації.
59. Опитування і механізм його використання.
60. Вибіркове інтерв'ювання як метод збору інформації і його основні правила.
61. Особливості спрямованого (елітного) інтерв'ювання. Спеціалізоване інтерв'ювання.
62. Контент-аналіз: сутність, зміст, цілі та завдання, методика.

Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на іспиті згідно з розкладом сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів у процесі вивчення дисципліни «Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

Денна форма навчання

11 семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування на групових заняттях (передбачено 2 відповіді)	2 x 5 = 10	Протягом семестру
2	Підготовка та захист самостійних робіт	3 x 10 = 30	Протягом семестру
4	Контрольна робота	20	12 навч. тиждень
5	Іспит	40	Іспитова сесія
	Усього	100	

Заочна форма навчання

17 триместр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1	Опитування на групових заняттях (передбачено 2 відповіді)	2 x 5 = 10	Протягом триместру
2	Підготовка та захист самостійних робіт	3 x 10 = 30	Протягом триместру
3	Контрольна робота	20	Протягом триместру
4	Іспит	40	Іспитова сесія
	Усього	100	

Критерії оцінювання

Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити уміння студентів самостійно опрацьовувати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка за відповідь на семінарському занятті – 5 б.

Критеріями для оцінювання виступають:

- повнота розкриття питання (20 % оцінки);
- самостійність викладення матеріалу (20 % оцінки);
- логічність та послідовність відповіді (20 % оцінки);
- наявність висновків (20 % оцінки);
- успішність відповідей на додаткові питання викладача (20 % оцінки).

Оцінювання якості підготовки до практичних групових занять:

- а) оцінка «відмінно» (5 б.) виставляється студентові, якщо він:
 - у повному обсязі (на 100 %) підготував семінарське заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему;
 - дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) запитання, при цьому під час підготовки використав додаткову літературу, добре ознайомився з конспектом лекції;
 - правильно (без помилок) виконав вправу чи завдання, обґрунтувавши хід власних думок;
- б) оцінка «добре» (4 б.) виставляється студентові, якщо він:
 - підготував 75 % практичного заняття, відповідно до змісту розкрив поставлену перед ним проблему, але при цьому допустив неточності у формулюванні визначень, понять і явищ, дав розгорнуту логічну відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки, добре ознайомився з конспектом лекції, але не користувався додатковою літературою;
 - загалом правильно, виконав вправу чи завдання, допустивши 1–2 помилки, проте обґрунтувавши хід власних думок;
- в) оцінка «задовільно» (2,5 б.) виставляється студентові, якщо він:
 - підготував 50 % семінарського заняття, загалом розкрив поставлену перед ним проблему, але під час відповіді допустив низку помилок, або пропустив важливі факти, або не зміг пояснити сутність того чи іншого явища;
 - дав неповну (часткову) відповідь на контрольне (-і) питання, що потребувало суттєвих доповнень чи коментарів збоку викладача чи інших студентів, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури, погано ознайомився з конспектом лекції;

– виконав вправу чи завдання зі значною кількістю помилок або неточностей, не зміг обґрунтувати (або частково обґрунтував) хід власних думок;

г) оцінка «незадовільно» (0 б.) виставляється студентові, якщо він:

– підготував семінарське заняття в обсязі, меншому за 50 %, відповідно до змісту не розкрив поставленої перед ним проблеми або відмовився відповідати;

– дав неправильну (нелогічну) відповідь на контрольне (-і) питання, при цьому під час підготовки не використав додаткової літератури або відмовився відповідати;

– неправильно (зі значною кількістю помилок чи неточностей) виконав вправу чи завдання, не зміг пояснити хід виконання або зовсім не виконав вправи чи завдання.

Підготовка та захист самостійної роботи здійснюється відповідно до переліку тем семінарів, наведеного в цих методичних рекомендаціях. Самостійна робота повинна бути підготована у текстовому вигляді або у форматі презентації.

Презентація – вид завдання, що передбачає уміння систематизувати матеріал та наочно його представити. Основні вимоги до підготовки PowerPoint презентації:

- кількість слайдів 10–20;
- наявність ілюстрацій та наочностей;
- власне авторство презентації.

Презентація може супроводжуватися іншою наочною: відео, фото, географічними картами, малюнками, музикою, таблицями, статистичними даними, тощо. У такому разі максимальна оцінка за цей вид роботи може бути збільшена.

Критеріями оцінювання самостійної роботи виступають:

- повнота розкриття матеріалу (50 % оцінки);
- правильність застосування одержаних теоретичних знань на практиці (25 % оцінки);
- обґрунтованість висновків (25 % оцінки).

Контрольна робота виконується студентами самостійно і передбачає відповідь на відкриті запитання та розв'язання тестових завдань.

Критеріями оцінювання виступають:

- правильність застосування одержаних теоретичних знань на практиці (33 % оцінки);
- повнота відповіді на відкриті запитання та правильність розв'язання тестових завдань (33 % оцінки);
- обґрунтованість висновків та пропозицій, висловлених в роботі (33 % оцінки).

Рекомендовані джерела та література

Основні джерела

1. Прикладна політологія [Текст]. – К. : Академвидав, 2008. – 472 с. – (Альма-матер).
2. Піча В. М. Політологія [Текст] : підручник / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за ред. В. М. Пічі. – 5 вид., виправ. і доп. – Львів : Магнолія 2006, 2008. – 304 с. – Реком. МОН України.
3. Піча В. М. Політологія [Текст] : типові питання та відповіді з лекційного курсу : навч. посіб. для вузів / В. М. Піча, К. М. Левківський, Н. М. Хома. – 3-тє вид., виправ. і доп. – К. ; Львів : Каравела : Новий Світ-2000, 2002. – 176 с.
4. Іванов М. С. Загальна теорія політики [Текст] : навч.-метод. матеріали / М. С. Іванов. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2003. – 140 с.
5. Шубін С. П. Політичний маркетинговий аналіз : метод, теорія, практика [Текст] : Монографія / С. П. Шубін. – К. : Генеза, 2007. – 112 с.
6. Бебик В. М. Менеджмент виборчої компанії : ресурси, технології, маркетинг [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2001. – 216 с.
7. Волков В. В. Стратегічний виборно-проривний менеджмент [Текст] / В. В. Волков, В. П. Корнійчук К. Д. Хом'як. – К. : МП «Леся», 2007. – 140 с.
8. Кочубей Л. О. Виборчі технології [Текст] : навч. посіб. для вузів / Л. О. Кочубей. – К. : Укр. центр політичного менеджменту, 2008. – 332 с. – (Б-ка журн. «Політичний менеджмент»).
9. Головатий М. Ф. Політичний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / М. Ф. Головатий. – К. : МАУП, 2005. – 264 с.
10. Ребкало В. А., Бебик В. М., Пойченко А. М. Практична політологія : навч. посіб. – К., 1998. – 346 с.

Словники

1. Авер'янов В. Б., Алексєнко І. В., Андрєєв С. С. Політологічний енциклопедичний словник / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького ; Укр. асоц. політологів / Ю. С. Шемшученко (відп. ред.), В. П. Горбатенко (упоряд.). – 2. вид., доп. і пер. – К. : Генеза, 2004. – 735 с.

2. Англійсько-український словник термінів і понять з державного управління / Уклали : Г. Райт та ін. : пер. В. Івашко. – К. Основи, 1996. – 128 с.
3. Державне управління : Словник-довідник / укл. В. Д. Бакуменко, Д. О. Безносенко, І. М. Варзар та ін. – К. : Вид-во УАДУ, 2002. – 228 с.
4. Політологічний енциклопедичний словник : навч. посіб. / НАНУ ; Ін-т держ. і пр. ім. В. М. Корецького / Ю. С. Шемшученко (гол. ред.), В. П. Горбатенко (упоряд.), В. Д. Бабкін (ред.). – К. : Генеза, 1997. – 395 с.
5. The Oxford Dictionary of New Words. Edited by Elizabeth Knowles with Julia Elliott. – Oxford , New York : Oxford University Press. – 1998. – 357 p.

Додаткові джерела

1. Общая и прикладная политология / Под общ. ред. В. И. Жукова, Б. И. Краснова. – М., 1997.
2. Варій М. Політико-психологічні передвиборні та виборчі технології : навчально-методичний посібник. – К., 2003. – 400 с.
3. Виборчі технології [Текст] : збірник матеріалів / упоряд. В. Ціон. – К. : TV НОВИНАР, 1998. – 200 с.
4. Войтенко В. П. Виборчі технології у дзеркалі математики [Текст] / В. П. Войтенко ; Попереднє слово А. С. Матвієнка. – К. : Інститут Відкритої Політики, 1999. – 13 с.
5. Підготовка і проведення виборчих кампаній [Текст] / автор-укладач В. О. Наумов. – К. : Інтертехнодрук, 2002. – 340 с.
6. Посібник з організаційних та правових питань виборчої кампанії [Текст] : інформаційно-методичні матеріали. – К. : Виборчий штаб НДП, 1997. – 70 с.
7. Хімченко, О. Г. Проектування стратегії та тактики виборчих кампаній [Текст] : навч. посібник для вузів / О. Г. Хімченко. – Миколаїв : Видавець Ганна Гінкул, 2003. – 128 с.
8. Шлях до перемоги [Текст] : технологія виборчої кампанії. – К. : Демократичні ініціативи, 1993. – 224 с.
9. Хімченко О. Г. Політичні партії і виборчий процес в умовах розбудови демократичного суспільства [Текст] : Навч. посібник для вузів / О. Г. Хімченко. – К. : Професіонал, 2006. – 208 с.

Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Heritage Foundation – <http://www.heritage.org>.
2. Brookings Institution – <http://www.brook.edu>.
3. Hudson Institute – <http://www.hudson.org>.
4. Urban Institute – <http://www.urban.org>.
5. International Institute for Strategic Studies – <http://www.iiss.org>.
6. Council on Foreign Relations – <http://www.foreignrelations.org>.
7. Center for Strategic and International Studies – <http://www.csis.org>.
8. Center of International Studies, Woodrow Wilson School of Public Affairs, Princeton University – <http://www.wws.princeton.edu/programs/cis>.
9. Graduate School of Political Management, George Washington University – <http://www.gwu.edu/gspm>.
10. John F. Kennedy School of Government, Harvard University – <http://www.ksg.harvard.edu>.
11. Association for Public Policy Analysis and Management – <http://www.appam.org>.
12. International Public Management Network – <http://www.inpuma.net>.
13. The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe – <http://www.nispa.sk>.
14. Electronic Policy Network – <http://www.epn.org>.
15. World Directory of Think Tanks – <http://www.nira.go.jp>.
16. Regional Think Tanks Partnership Program – <http://www.ttp.info>.
17. All the Internet's Policy Matters – <http://www.policy.com>.
18. European Society of Market Research – <http://www.esomar.com>.

Рекомендовані масові онлайн курси

За проходження рекомендованих масових онлайн курсів із отриманням сертифікату в результаті, викладач може додати студенту 5 б. за 1 курс (загалом не більше, ніж 20 б.)

1. «Комунікаційні інструменти для побудови репутації» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 4, № 6, № 8 https://courses.prometheus.org.ua/courses/NaUKMA/CI101/2014_T1/info.
2. «Медіаграмотність : практичні навички» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 9, № 12 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3/info.

3. «Візуалізація даних» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 2, № 3 https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/info.
4. «Культура та політика: багатозначність (взаємо)зв'язків» (платформа Prometheus) – рекомендовано до теми № 1 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UCF+PCR101+2019_T3/info.
5. «Критичне мислення для освітян» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 2, № 9, № 12 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/info.
6. «Взаємодія органів державної влади з громадськістю» (платформа Prometheus) – рекомендовано до теми № 4 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+IAP101+2019_T3/info.
7. «Дизайн-мислення для інновацій» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 2, № 3 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+DTI101+2017_T3/info.
8. «Як створити масовий відкритий онлайн-курс» (платформа Prometheus) https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/MOOC101/2016_T1/info.
9. «Моя історія: досвід, цінність, вплив» (платформа ВУМ) – рекомендовано до тем № 4, № 7 <https://vumonline.ua/course/storytelling/>.
10. «Основи лобіювання» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 3, № 8, № 9 https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/Lobby101/2015_T2/info.
11. «Сучасне керівництво проектами – мистецтво порушення правил» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 3, № 8 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+PM101+2017_T1/info.
12. «Діалог та медіація: Шлях до порозуміння» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 3, № 7 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+MEDIATE101+2020_T1/info.
13. «Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю» (платформа Prometheus) – рекомендовано до теми № 4 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ILAP101+2020_T1/info.
14. «Соціальний менеджмент та залучення зацікавлених сторін» (платформа Prometheus) – рекомендовано до теми № 3 https://courses.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+ILAP101+2020_T1/info.

[prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+SOCMANAGE101+2018_T2/info](https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+SOCMANAGE101+2018_T2/info).

15. «Нативна реклама» (платформа Prometheus) – рекомендовано до теми № 7 https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:OSCE+NATIVEADS101+2018_T3/info.
16. «Маркетинг : розробка та продаж пропозиції цінності» (платформа Prometheus) – рекомендовано до тем № 5, № 6 [https://courses. prometheus.org.ua/courses/Prometheus/ MARKETING101/2015_T2/info](https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/ MARKETING101/2015_T2/info).
17. «Інтернет-медіа» (платформа Prometheus) – рекомендовано до теми № 7 https://courses.prometheus.org.ua/courses/KNU/103/2015_T2/info.

Словник дисципліни

Українська	Російська	Англійська
Агітація	Агитация	Agitation
Адміністративний ресурс	Административный ресурс	Administrative resource
Бренд	Бренд	Brand
Бюрократія	Бюрократия	Bureaucracy
Виборча інженерія	Избирательная инженерия	Electoral engineering
Делегування	Делегирование	Delegation
Демократичні вибори	Демократические выборы	Democratic elections
Електорат	Электорат	Electorate
ЗМІ	СМИ	Mass-media
Імідж	Имидж	Image
Іміджмейкер	Имиджмейкер	Image-maker
Інтерв'ю	Интервью	Interview
Інтерес	Интерес	Interest
Інформація	Информация	Information
Зв'язки з громадськістю	Связи с общественностью	Public Relations
Комунікація	Коммуникация	Communication
Контроль	Контроль	Control
Конфігурація	Конфигурация	Configuration
Конфлікт	Конфликт	Conflict
Лобіювання	Лоббирование	Lobbying
Маркетинг	Маркетинг	Marketing
Менеджмент	Менеджмент	Management
Модернізація	Модернизация	Modernization
Панування	Господство	Predominance
Парадигма	Парадигма	Paradigm
Підставний кандидат	Подставной кандидат	False candidate
Політична реклама	Политическая реклама	Political advertisement
Політичне лідерство	Политическое лидерство	Political leadership
Політичний процес	Политический процесс	Political process
Політичні антитехнології	Политические антитехнологии	Political antitechnologies
Політичні технології	Политические технологии	Political technologies
Посткомунізм	Посткоммунизм	Post-communism
Представництво	Представительство	Representation
Пропаганда	Пропаганда	Propaganda
Революція	Революция	Revolution
Ресурс	Ресурс	Resource
Реформування	Реформирование	Reforming
Рішення управлінське	Решение управленческое	Administrative determination
Соціальна стратифікація	Социальная стратификация	Social stratification
Стереотип	Стереотип	Stereotype
Стратегія	Стратегия	Strategy
Тактика	Тактика	Tactics
Трансформація	Трансформация	Transformation
Узгодження	Согласование	Concordance
Установка	Установка	Aim
Фокус-група	Фокус-група	Focus group

Шаблон для створення комунікаційної стратегії

Background
1. Аналіз ситуації, оцінка потреб
Objectives
2. Загальна мета комунікації
3. Цільові аудиторії
4. Конкретні цілі комунікації для кожної цільової аудиторії
5. Повідомлення для кожної цільової аудиторії
Communication Activities
6. Обрані засоби комунікації
7. Основні комунікаційні активності
Evaluation
8. Очікувані результати
9. Показники досягнення результатів
Resources
10. Бюджет

Додаток 2.
Інавгураційні промови президентів України

30 листопада 1999 року

Інавгураційна промова Президента України Л. Кучми

Шановні співвітчизники!
Високоповажні зарубіжні гості!

Україна разом з усім людством наближається до епохального рубежу, за яким – ХХІ століття і третє тисячоліття.

У переддень цієї хронологічної віхи ми водночас переступаємо і через доленосний історичний рубікон.

Саме так слід розглядати і оцінювати волевиявлення українського народу на президентських виборах.

Він висловився за своє майбутнє і одержав його гарантії.

Гарантії ясного, передбачуваного, гідного майбутнього, яке буде творитися не сліпою грою стихійних сил та процесів, не волею однієї людини чи партії, а усім народом, нашим розумом і руками.

Отже, сьогоднішній день є для мене датою не власного торжества, не особистої перемоги, а торжества і перемоги усієї української спільноти.

Якщо ж за великим рахунком, то і всієї Європи.

Актом інавгурації Президента для України увінчується перелік визначних подій ХХ століття.

Відходить у минуле епоха – прекрасна і жорстока, позначена високими злетами людського духу та розуму і бездонними прірвами варварства.

Вона принесла небачені випробування і водночас – незабутній омріяний багатьма поколіннями, акт відродження української державності.

На своєму крутозламі ця епоха підняла Україну від статусу однієї зі складових республік Радянського Союзу до повнокровного самостійного життя, міжнародного визнання, до вершин європейської і світової політики.

Сьогодні, на порозі нового віку і нового тисячоліття, можемо з повним на те правом сказати: ми – народ, стійкий, волелюбний і сильний.

Народ, який зумів вистояти і зберегти себе у вогненному горнилі революцій, двох спустошливих світових війн, братовбивчих конфліктів, нещадних голодоморів та репресій.

Народ, який прийняв на себе удар Чернобиля і заслонив собою від глобальної катастрофи людство.

Народ, який відчув себе єдиним цілим.

Нинішні вибори уперше не призвели до чергового ідеологічного його розколу по Збручу, Дніпру, Перекопу чи якихось інших лініях, до непримиренного розмежування різних регіонів за політичними симпатіями та уподобаннями.

День 14 листопада став фактично другим всеукраїнським референдумом. Він засвідчив, що наше суспільство вже не збочить і не зійде з курсу, який обрало для себе вісім років тому, 1 грудня 1991 року.

Складаю щиру подяку українському народові за активність і державницький підхід на виборах, за розуміння й підтримку діючого Президента.

Я був чесним перед Богом і людьми, відкрито й відверто говорячи про непрості життєві реалії. Не обіцяв і не міг обіцяти солодких ілюзій, негайного розв'язання усіх проблем, що нагромадилися за багато десятиліть.

У тому, що ви, дорогі мої співгромадяни, зробили саме такий вибір, вбачаю доказ і наслідок вашої мудрості, політичної зрілості, психологічного перелому, необоротності вашої орієнтації на демократичні та ринкові перетворення.

Висловлюю вдячність вітчизняним та міжнародним спостерігачам, журналістам, усім, хто сприяв вільному і демократичному волевиявленню українського народу.

Щире спасибі моїм численним прихильникам, які самовіддано працювали під час виборчої кампанії, доклали багато зусиль в організаційній та пропагандистській роботі.

Я глибоко вдячний главам держав та урядів, політикам і громадським діячам, своїм співвітчизникам та іноземним громадянам, які привітали мене з обранням. Це ще одне визнання того, що президентські вибори в Україні відбулися демократично і цивілізовано.

Звертаюся зі словами подяки до співвітчизників за рубежом, української діаспори, яка у відповідальний час народного вибору була, як завжди, зі своєю історичною батьківщиною.

Звичайно, ми ще не досягли загальноновизнаних зразків демократії.

Але ніхто не може заперечити, що наша держава і суспільство динамічно проходять той шлях, для якого іншим країнам знадобилися десятиліття і віки.

Я засвідчую своє розуміння позиції усіх співгромадян незалежно від того, якою вона є.

У цьому також вияв і доказ демократичного розвитку України.

Природне і зрозуміле невдоволення людей, передусім умовами свого життя, темпами економічних трансформацій, сприймаю як серйозний сигнал усім органам та гілкам влади.

Це спонукає мене, усіх нас до адекватних рішень і дій. Сьогодні цілком очевидні такі принципові висновки.

Перший. Україна вже ніколи не відмовиться від своєї незалежності і не повернеться до попередньої політичної та економічної системи.

Другий. Підводячи рису під своїм минулим, ми не відрікаємося від жодної з його сторінок.

Не відрікаємося від власної історії.

Історична пам'ять, розуміння того, хто ми і якого роду, допоможуть зміцнити державу і зцементувати націю.

Без усвідомлення цього молодому поколінню буде важко творити і вести у прийдешнє країну, яка має все, щоб посісти гідне місце у європейському та світовому співтоваристві.

Адже саме за це молодь переконано висловилася на виборах.

Без такого розуміння ми послабимо зв'язок поколінь, розгубимо підтримку людей старшого віку, які відстоювали Україну, примножували її міць і славу.

Переконаний: на цій основі у нас буде спільна мова, буде динамічний поступ.

Вважаю за необхідне наголосити на цьому особливо, як Президент усього українського народу.

Виходжу з того, що понад усе потрібно зберегти і примножити ресурси стабільності, злагоди і порозуміння, утримати сприятливий політичний клімат.

Енергія першого пориву, яка допомагала нам іти вперед, болісно переборюючи самих себе, неминучі об'єктивні складнощі, вичерпується і потребує підсилення, додаткових імпульсів.

А таке підсилення, такі імпульси може генерувати тільки спільність людей, згуртована єдиною національною ідеєю.

Я розглядаю це як обов'язкову передумову для розв'язання свого визначального, основоположного завдання – піднесення добробуту, поліпшення життя народу.

Ставлю на перше місце людський, соціальний вимір, яким нам до цього часу доводилося з різних причин жертвувати.

І, насамперед, в інтересах зміцнення конструкції держави.

Під таким кутом зору розглядатиму кожне своє рішення і дію, все, що робиться у державі й суспільстві.

Зусилля будуть зосереджені на одночасному вирішенні нагальних поточних і перспективних проблем.

Маю намір викласти основи економічної та соціальної політики на 2000–2004 рр. у щорічному посланні до українського народу, з яким виступлю у Верховній Раді.

Тому акцентую увагу лише на окремих, вузлових моментах.

В економіці буде прискорено вирішення першочергових базових завдань перехідного етапу її розвитку.

Це нагромадження та приведення в дію потенціалу економічного зростання, формування критичної маси ринкових перетворень, даліше розгортання економічних відносин на самодостатній ринковій основі.

Радикальні кроки буде зроблено у реформуванні бюджетної та податкової систем, розв'язанні земельного питання як основи аграрної реформи, розвитку та захисті підприємництва, зміцненні позицій національного капіталу, підтримці вітчизняного виробника і формуванні внутрішнього ринку.

У поєднанні з іншими масштабними заходами, дальшою лібералізацією та дерегулюванням економічних відносин це дасть нам змогу в основному завершити перебудову української економіки за ринковим проектом.

І разом з тим закладе базу для проведення реальної, сильної соціальної політики.

Основні її складові: зміна політики доходів в інтересах людей з випереджаючими темпами зростання заробітної плати, невідкладне здійснення пенсійної реформи, перебудова системи охорони здоров'я, ефективна політика зайнятості, дієва адресна підтримка найменш захищених верств населення.

Забезпечуючи умови для розкриття потенціалу всіх наших громадян, ми повинні приділяти особливу увагу молоді і представникам старшого покоління. Тобто тим, хто ще має вступити в активне трудове життя і хто з нього вже вийшов.

Як один з принципів соціальної політики держави розглядаю стимулювання людей до набуття приватної власності і захист їхніх прав.

У широкому плані я ставлю для себе завдання змістити в економічну і соціальну площини центр ваги усіх державних та суспільних справ.

Консолідована робота на цьому найскладнішому, вирішальному напрямі має лягти в основу своєрідного, неписаного суспільного договору.

Повторюю: консолідована робота з солідарною відповідальністю Уряду і парламенту.

Акцентую на цьому увагу і тому, що соціально-економічна ситуація визначає не тільки умови життя людей.

Від того, як будемо вирішувати внутрішні свої проблеми, і сьогодні, і в найближчі роки залежатиме національна безпека України.

Окрім усього іншого, я зараз відношу сюди енергетичну та екологічну безпеку, те, що пов'язано з роллю України як транзитної держави, питання військово-економічної безпеки.

І, звичайно, усі компоненти обороноздатності держави.

Буде оптимізовано структуру та чисельність Збройних Сил України, підвищено ефективність системи прийняття адекватних зовнішньо-політичній обстановці рішень щодо використання оборонного потенціалу країни.

Серед невідкладних завдань – удосконалення системи єдиного і комплексного планування оборонних заходів, відпрацювання механізму цивільного контролю за діяльністю воєнної організації.

На основі того, що вже зроблено, і надалі підвищуватиметься суспільний престиж професії захисника Вітчизни, краще забезпечуватиметься всім необхідним людина зі зброєю.

У контексті зміцнення національної безпеки я надаю особливого значення боротьбі з корупцією та злочинністю.

Цього лиха ще не вдалося уникнути жодній державі і жодному суспільству. Вся сутність у тому, яких масштабів воно набуває і як йому протидіють.

У нас корупція і злочинність, особливо в економічній сфері, є породженням слабкості держави, недовершеності економічної системи, недоліків у діяльності правоохоронних, судових та інших органів, неповноти і недосконалості законодавчої бази.

І не в останню чергу – спадщини, рудиментів командно-адміністративної системи.

Відповідно акценти буде перенесено на застосування і поєднання двох основних підходів у боротьбі з цими явищами – адміністративно-примусового і економічного.

У тому числі й особливо – на рішучому очищенні державного апарату.

Державний службовець – це має означати службу державі, обстоювання її інтересів.

І ми цього доб'ємося.

Стою на тому, що жорсткий прагматизм сьогоднішніх реалій і завтрашніх завдань не повинен відсувати на задній план проблеми духовності, збіднювати наш внутрішній світ, розхитувати моральні засади українського суспільства.

Тим більше, що це постійно і відчутно впливає на всі сфери нашого життя, визначає моральне здоров'я та історичні перспективи нації, обличчя держави, її престиж, роль і місце у світовому співтоваристві.

Це спонукає мене розглядати духовне відродження і як невід'ємну складову відродження державного.

Звідси гострий імператив нашої доби: на ділі віднести до найважливіших державних пріоритетів розвиток освіти, науки, нових технологій.

Віднести до найвищих суспільних чеснот інтелект, інтелігентність, освіченість, внутрішню культуру людини.

Маючи на увазі і те, що культура – один з найточніших індикаторів розвиненості суспільства, його прихильності до загальнолюдських цінностей, високої моральності.

Ми повинні постійно, старанно і любовно обробляти цю ниву. Бо на занедбаному полі виростає тільки бур'ян.

Це важливо і тому, що в сучасному світі з його відкритістю, інтенсивними контактами, впливами та експансіями можуть вистояти тільки сформовані і консолідовані культури.

А поразка своєї культури сьогодні означала б поразку політичну та економічну завтра.

За всіх часів та умов, а нинішніх особливо, багато важать позиція і практичні дії інтелігенції.

Сподіваюся, що вона буде й надалі виконувати своє суспільне призначення і громадянське покликання як активний фермент нації, основа її духовного середовища, провідник національної ідеї і національної волі, злагоди, примирення та творення.

Зрозуміло, що така висока місія покладає на її носіїв не менш високу відповідальність.

З позицій жорсткого прагматизму ми будемо підходити і до питань зовнішньої політики держави.

Набуваючи на ходу досвіду в цій практично новій для нас сфері, вдалося сформувати сприятливе для України міжнародне середовище.

На даному етапі результативність зовнішньополітичного курсу України, її міжнародний авторитет та імідж визначатимуть два основні чинники.

Перший – як ми розв’язуємо свої внутрішні проблеми.

Другий – наскільки активно й осмислено, з урахуванням національних інтересів адаптуємося до реалій сучасного світу.

Світу, який, інтегруючись, продовжує жити за законами конкуренції.

Ключовими орієнтирами у нашій зовнішній політиці є її багато-векторність, прогнозованість і стабільність, збереження позаблокового статусу України.

Підтверджуючи свій європейський вибір, ми ставимо за стратегічну мету вступ до Європейського Союзу.

Вимоги до членів ЄС багато у чому збігаються з завданнями, які планується вирішувати у внутрішній сфері.

І насамперед тими, що стосуються якості життя народу.

Вступ до Євросоюзу – справа на перспективу. А до невідкладних відношу відновлення репутації нашої держави у Раді Європи.

Європейський вибір України, як і вся логіка, сутність та цілі її зовнішньої політики, диктуються конкретними геополітичними реаліями.

Знаходячись на європейському перехресті, у складній системі міжнародних координат, будучи одночасно частиною Центральної, Східної та Південно-Східної Європи, наша держава не може не розвивати тісні стосунки з усіма країнами цих регіонів.

На одному з головних місць – стратегічне партнерство з Росією,

У ньому нерозривно переплітаються всі резони й аргументи – від історичних і геополітичних до суто житейських, людських.

Стабільність українсько-російських відносин багато в чому визначає, без перебільшення, безпеку всієї Європи.

Ще один з ключових зовнішньополітичних напрямів пролягає через стратегічне партнерство зі Сполученими Штатами Америки.

Ми будемо поглиблювати стосунки з державою – світовим лідером, який надав Україні за роки її незалежності неоціненну політичну, фінансову, економічну і технічну допомогу.

Усі ці три магістральні вектори української зовнішньої політики – самодостатні і взаємодоповнюючі.

Ми будемо органічно поєднувати їх зі співпрацею на всіх інших напрямках.

Це стосується наших найближчих сусідів – Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії, Білорусі, Молдови, Туреччини.

Так, вагомий попередній досвід співпраці з Польщею може стати добрим підґрунтям для вироблення і здійснення спільної декларації «Разом – у ХХІ століття».

Нової динаміки набуде співпраця з усіма країнами – учасницями Співдружності Незалежних Держав, країнами Балтії.

Сподіваємося на тісне співробітництво з Францією, Німеччиною, Італією, Японією, усіма державами ЄС.

Будемо зміцнювати відносини з Китаєм і Канадою, Індією і Пакистаном, Кореєю і Ізраїлем, іншими державами Азії, Африки та Латинської Америки.

У зв'язку з обранням України до Ради Безпеки ООН відкриваються нові перспективи розширення її співробітництва з цією та іншими авторитетними міжнародними організаціями, зокрема ОБСЄ, ОЧЕС, НАТО.

Україна має всі підстави для того, щоб стати потужною регіональною державою, відігравати важливу геостратегічну роль у новому світовому порядку наступного століття.

І ми будемо серйозно, напружено працювати над використанням цих можливостей.

У періоди, коли ламається, переходить з одного стану в інший система життєустрою людей, державна машина повинна бути особливо чутливою до суспільних інтересів та потреб.

А державна влада – особливо відповідальною. І вже в цей час бути сильною, навіть сильнішою за зрілі, усталені демократії.

Усе це вимагає від мене ставити питання:

– про відповідність конструкції державної влади її призначенню та завданням;

– і про відповідальність влади перед народом.

Для їх вирішення я запропоную радикальні заходи, зміни по суті.

Українська держава не може і не буде залишатися заручницею недосконалої організації системи державної влади, її нестабільності, аматорських підходів у прийнятті важливих рішень, непередбачуваних політичних метань у крайнощі.

Влада зобов'язана і буде забезпечувати послідовність, стабільність і динамізм у розвитку країни.

За Конституцією України Президент є главою держави. Це означає, що єдиний носій суверенітету і єдине джерело влади – народ покладає на нього гарантії забезпечення громадянської злагоди в суспільстві,

узгодження у діяльності органів державної влади та їх взаємодії з органами місцевого самоврядування.

Я це робитиму. Така норма впливає з самої природи поста глави держави, і Конституційна комісія не випадково заклала її у проект Основного Закону.

Українській державі ще властиві чимало рис, успадкованих від тоталітарного минулого, адміністративно-командної системи.

Це природно і зрозуміло, оскільки у зламі цієї системи ми пішли не революційним, а еволюційним шляхом.

Але нині той адміністративно-управлінський гібрид, що витворився, вступає у дедалі гостріше протиріччя з практикою і завданнями демократизації державного та суспільного життя, утвердження ринкових відносин.

Тому в першу чергу буде здійснено глибоку і всеосяжну адміністративну реформу, приведено структуру державного управління у відповідність до сучасних вимог.

Уряд, парламент, інші органи влади та управління потрібні не для минулого, а для сьогодення і майбутнього.

Будуть більш оптимально розмежовані функції і збалансовані інтереси та рівні відповідальності між центром і регіонами при забезпеченні та зміцненні єдності і цілісності держави.

Не менш важливий аспект адміністративної реформи – кадровий.

Він передбачає, з одного боку, істотне скорочення державного апарату та адміністративних витрат загалом.

З цієї причини у ході правової реформи – а вона також є невідкладною і охоплює всі правові блоки держави – центральне місце займе робота над законодавством з питань організації та функціонування публічної влади.

З другого боку, народові, державі потрібна не тільки дієздатна, а й чесна влада.

Що вимагає, крім усього, посилення орієнтації на кадри нової генерації – прагматиків і професіоналів.

Людей високої моральності і рішучої дії, здатних матеріалізувати свій патріотизм у конкретних справах.

Відповідно оцінювати кадри треба – і я це буду робити сам та вимагати цього від інших – не за деклараціями про особисту відданість і не за партійною приналежністю, а за організацією справи і досягнутими результатами на доручених ділянках.

А в сумарному вираженні – за станом справ в економіці, соціальним самопочуттям наших громадян.

Спецкурс з прикладної політології (у сфері політичної журналістики)

Як глава держави, я приділятиму особливу увагу політичному структуруванню українського суспільства, утвердженню демократичних інститутів, реальному забезпеченню прав та свобод людини і громадянина.

Вбачаю у цьому чи не найважливіший фактор зміцнення держави, цивілізованості влади, побудови громадянського суспільства.

Я ініціюватиму прискорення прийняття закону про політичні партії, який допомагав би їм брати на себе роль політичних кристалізаторів суспільства і реально з цією роллю справлятися.

А водночас чітко і вичерпно окреслював права та обов'язки політичної опозиції, надійно убезпечував суспільство від деструктивних намірів та дій.

Виступаючи за чесну політику, я звертаюся до всіх відповідальних політичних сил України із закликом до порозуміння.

Час зрозуміти: вибори закінчилися. А отже, треба закопати вигострену у передвиборних баталіях зброю, відмовитися від налаштованості на конфлікт, на перманентну боротьбу і взятися за спільну працю в ім'я свого народу.

Україна, як мати, у нас одна, і нічого її ділити.

Давайте спрямуємо на утвердження в суспільстві благотворної атмосфери конструктивізму, взаємодопомоги, доброзичливості силу вільної преси, авторитет та впливовість професійних спілок, церков, національно-культурних об'єднань, усіх суспільних ланок, аж до сім'ї.

Це потрібно для того, щоб на українській землі були міцна держава, справедлива людська спільнота, гідне життя.

Дорогі співвітчизники!

Шановне зібрання!

Я виборював право на найвищий державний пост не для того, щоб тільки залишитися в історії України третім її Президентом.

Сьогодні я збагачений досвідом – як позитивним, так і негативним.

Сьогодні я краще, повніше знаю, що і як треба робити.

І чого робити не слід.

Ця впевненість у своїх силах і можливостях, силах і можливостях українського народу дає мені підстави сказати: перед вами постане новий Президент.

Я вірю в Україну, в її яскраву зорю щасливу долю, в добробут і процвітання свого народу.

І в ім'я цього буду працювати.

Хай Бог додає нам сил у цій святій справі!

23 січня 2005 року

**Виступ Президента України Віктора Ющенка
у Верховній Раді під час церемонії інавгурації**

Пресвяті отці, шановний Голово Верховної Ради, шановні народні депутати, високоповажні гості і дорогі друзі. Я вперше говорю з цієї трибуни як Президент України. До цього я мав честь стояти за цією трибуною як голова Національного банку України, як Прем'єр-міністр України, як лідер фракції «Наша Україна» у нинішньому парламенті. З цієї трибуни мені доводилося говорити солодкі і гіркі слова, бути в тузі і бути в дуже щасливих моментах. І кожного разу я піднімався на парламентську трибуну як на ристування. Тому що я прагнув, щоб кожне моє слово зміцнювало наш великий дім – демократичну незалежну Україну.

Я щасливий тим, що моя праця була немарною. Вона додалася до праці моїх політичних побратимів, до роботи нашого парламенту, до справи українського народу, до справи кожного громадянина. На мій погляд, це той випадок, коли ми будемо стіну, а стіна буде нас.

Сьогоднішня подія ще раз засвідчила: українська нація і українська держава відбулася. Громадяни України добилися чесних виборів, передача влади відбулася легітимно. Це велика національна перемога.

Збудована мільйонами українських рук демократія витримала випробування на міцність, витримала і непростий іспит Верховна Рада. У час випробування вона знайшла в собі сили стати на захист справедливості. Парламент був разом зі своїм народом, підтримав його прагнення і сподівання.

Ви, шановні народні депутати, захистили українську демократію, захистили єдність, соборність і незалежність нашої України.

Щира подяка вам за це.

Щира подяка кожному народному депутату, який знаходиться у цій залі.

Сьогодні я хочу запропонувати вам свою руку. Сьогодні я хочу подати свою руку кожному народному депутату, кожному, кожній фракції, кожному керівнику фракції і закликати вас до співпраці.

У нас є єдина ціль – заможна демократична Україна. Я переконаний, для кожного народного депутата, який знаходиться і цій залі, Україна є понад усе. Це хороший предмет нашої спільної праці.

*Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)*

Я переконаний, що наша робота, шановні друзі, буде продовжуватися. Нам разом працювати з народом і для народу.

У такий день, шановні друзі, я шукаю спосіб, щоб ми були серед людей. Я запрошую зараз усіх присутніх у цій залі і народних депутатів, гостей, друзів, усіх вас запрошую сьогодні і зараз, після закриття цієї сесії, на майдан. Я хочу перед своїм народом продовжити присягу, дані у цих високих стінах. Я вас закликаю усіх: ходімо до громади, вона нас чекає, і будьмо разом!

25 лютого 2010 року

Інавгураційна промова В. Януковича

«Шановні народні депутати!
Дорогі співвітчизники!

Щойно я склав Присягу Президента України. Що я відчував, тримаючи руку на Святому Пересопницькому Євангелії?

Відповідальність і смиренність. Перед народом України, який у ході вільного волевиявлення віддав за мою кандидатуру більшість голосів. Перед Всевишнім, волею якого я вступаю на пост глави Української держави в такий непростий для неї час.

Вибори завершилися. Увесь світ визнав їх демократичність. Український народ сказав своє слово, і міжнародна спільнота підтвердила, що Україна – вільна держава, де права і свободи громадян є найвищими цінностями, і де вибір народу не може бути поставлений під сумнів жодними проявами чиєсь недоброї волі.

Ця остання обставина є особливо важливою з огляду на молодий вік нашої демократії і ті хвороби росту, яких так важко уникнути в процесі державницького змузнення.

Тим не менше, ми гідно витримали цей відповідальний екзамen, і сьогодні сторінку президентських виборів 2010-го року перегорнуто. За нею розпочинається наступний період нашої новітньої історії.

Країна перебуває у вкрай складній ситуації – відсутність державного бюджету на поточний рік, колосальні борги по зовнішніх запозиченнях, бідність, розвалена економіка, корупція – ось далеко не повний перелік бід, з яких складається українська реальність.

Попри це, я вважаю, що державу можна не лише врятувати від соціально-економічного колапсу, але й швидко вивести на шлях прискореного розвитку. Якби не ця впевненість і ця віра у власні сили, сили своєї команди і силу українського народу, я ніколи не балотувався б у президенти.

Я знаю, що і як слід робити.

У першу чергу – відновити систему ефективного державного управління. Ми повинні швидко створити дієздатну виконавчу владу, яка невідкладно займеться найбільш ураженими галузями економіки і соціальною сферою. Першочергове завдання на цьому шляху – реформування системи влади і, перш за все, Кабінету Міністрів, перетворення його у команду професіоналів, а не «політичних

офіціантів». У зв'язку з цим, я закликаю Верховну Раду підтримати мої зусилля, спрямовані на створення прозорої, ефективної і відповідальної системи державного управління, здатної працювати з Президентом у синхронному режимі.

Я підкреслюю: цю особливу роль у реформуванні системи державного управління бачу в Парламенті. Це – місце для дискусій. Це – місце для сильної опозиції, яка повинна контролювати дії Уряду і Президента. Але, в першу чергу, це – місце для сильної і стабільної парламентської більшості.

Якщо ми не спроможемося подолати існуючі політичні незгоди в ім'я порятунку держави, якщо не зуміємо очистити свої серця від отрути ненависті, породженої марнославством і егоїзмом, держава буде приреченою на продовження блукання в політичних сутінках і соціально-економічних лабіринтах.

Взаємне несприйняття внаслідок поразки одних і перемоги інших є не лише деструктивним з позицій інтересів держави, але й глибоко аморальним. Адже сказано у Святому Письмі: «Мирися з твоїм противником швидко, коли ти ще з ним у дорозі...». Життя підтвердило цю просту і очевидну істину: люди не люблять, коли їм демонструють кулаки. Вони схильні більше довіряти тим, хто подає руку на знак миру. Тому я звертаюся до всіх депутатів Верховної Ради із закликом до співпраці в ім'я України.

Така співпраця матиме вирішальне значення для невідкладного реформування влади, судочинства, внесення змін до Конституції. Сьогодні державою керує структура, «зшита» в інтересах реалізації цілей окремих політиків. Це ж можна сказати і про судочинство, і про багато інших важливих сфер життя українського суспільства. Ми повинні змінити існуючий стан речей. Структура усіх гілок влади повинна слугувати досягненню єдиної мети – швидкому ухваленню потрібних державі законів і їх швидкій реалізації. При цьому треба однаково дбати про забезпечення законних інтересів простих людей, звичайних громадян, представників середнього класу, інтелігенції, бізнесу.

Ефективна співпраця між Президентом, Парламентом і Урядом розчистить дорогу до швидкого економічного прогресу. В свою чергу, вирішення цієї проблеми дозволить не лише ліквідувати хронічну бідність, а й об'єднати країну. Люди схильні політизувати певні питання духовності здебільшого тоді, коли вони перебувають у стані перманентної фінансової нестабільності. В економічно розвинутих державах вірогідність виникнення внутрішніх конфліктів через

різницю в культурних традиціях того чи іншого регіону в десятки разів нижча, ніж у державах економічно відсталих.

Україна повинна обрати правильну довгострокову стратегію розвитку. Багато наших проблем виникли через те, що замість того, аби рухатися до постіндустріального суспільства зразка XXI століття, ми пішли шляхом первісного накопичення капіталу, тобто до так званого «дикого капіталізму». Відповідно, ми зможемо успішно конкурувати в сучасному світі лише за умови, якщо впритул займемося індустрією знань – сучасними технологіями виробництва, накопиченням і реалізацією здобутків науки.

Я розумію, що наздогнати індустріально розвинуті країни вкрай складно. Однак можливо. Для цього Україні потрібна стратегія інноваційного поступу, і така стратегія нашою командою розроблена. Вона передбачає розвиток і державну підтримку невеликого числа пріоритетних напрямів, на яких ми зможемо посісти гідне місце в міжнародному розподілі праці. При цьому мається на увазі не посилення ролі держави в економіці, а участь держави у створенні ефективних ринкових механізмів. Я переконаний, що безпосередній вплив держави на економіку, ручне управління нею – це шлях в нікуди.

Обов'язковими умовами відновлення довіри до України з боку інвесторів і міжнародних фінансових інституцій є забезпечення внутрішньо-політичної стабільності, подолання корупції, встановлення чітких і головне – незмінних правил відносин між державою і бізнесом. Забезпечення двох перших умов буде особливо складним процесом, але я володію достатнім запасом політичної волі, щоб трансформувати їх у реальність.

Як Президент я маю чітке уявлення про те, яка зовнішньополітична стратегія сьогодні найбільше відповідає національним інтересам України. Будучи мостом між Сходом і Заходом, інтегральною частиною Європи і колишнього СРСР водночас, Україна обере таку зовнішню політику, яка дозволить нашій державі отримати максимальний результат від розвитку рівноправних і взаємовигідних відносин з Російською Федерацією, Європейським Союзом, США та іншими державами, які впливають на розвиток ситуації у світі. На мою думку, виклики, які стоять перед міжнародною спільнотою, диктують потребу об'єднуватися у якомога ширшому форматі. Людству, і Україні в тому числі, потрібен ЄС у глобальному прочитанні. Я маю на увазі Єдиний Світ як силу, здатну гарантувати планеті мирне співіснування різних цивілізацій, енергетичну, екологічну, продовольчу

безпеку. Ми готові брати участь у таких процесах, як європейська позаблокова держава. Я маю намір запропонувати цю концепцію парламенту для вироблення основ зовнішньої політики України і, сподіваюся, вищий законодавчий орган мене підтримає.

Вступаючи на посаду Глави Української держави, я хочу сказати народу України, що всі мої обіцянки, дані йому, будуть виконані. Ми виплатимо заборгованість із заробітної плати і пенсій, чого так і не зробив діючий уряд. Ураховуючи катастрофічну ситуацію з державними фінансами, ми зробимо це за рахунок скорочення витрат на бюрократичну систему і почнемо з себе. Одним з моїх перших Указів на посту Президента України буде указ про скорочення видатків на Секретаріат Президента та інших структур, які забезпечують його діяльність.

Шановні народні депутати!

Співвітчизники!

Я завжди ставив діло вище за багатослів'я і на новому посту не відмовлюся від цього правила. Робота і результат в ім'я процвітання моєї Батьківщини – ось кредо, з яким я приступаю до виконання своїх обов'язків на новому відповідальному посту.

Я розраховую на вашу підтримку, а також на підтримку міжнародної спільноти, яка прагне бачити нашу країну сильною і стабільною.

І хай у цьому праведному устремлінні нам допоможе Господь!»

7 червня 2014 року

**Промова Президента України (П. Порошенко)
під час церемонії інавгурації**

Дорогі співвітчизники, від Львова до Донецька, від Чернігова до Севастополя!

Ми, українці, «живий вогник у сім'ї європейських народів і діяльні співробітники європейської цивілізаційної праці». Так казав Іван Франко.

«Стояти ногами й серцем на Україні, свої голови держати в Європі» – заповідав Михайло Драгоманов.

Повернення України до свого природного, європейського, стану було омріяне багатьма поколіннями.

Диктатура, що панувала останніми роками в Україні, прагнула позбавити нас цієї перспективи – народ повстав.

Переможна Революція гідності змінила не лише владу.

Країна зробилася інакшою. Іншими стали люди.

Настав час невідворотних позитивних змін.

Щоб запровадити їх, нам необхідні в першу чергу мир, безпека та єдність.

На заваді колосальних можливостей, які з падінням тиранії відкрилися для європейської модернізації України, стала справжня війна, спланована і розв'язана на українському Донбасі.

Досі багато хто думав, начебто Незалежність дісталася нам без жодних зусиль.

Це – неправда! За нашу незалежність, самостійність боролися цілі покоління українських патріотів.

За неї полягли герої Небесної сотні.

За неї гинуть українські воїни та мирні громадяни.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять усіх, хто поліг за волю й незалежність України.

Хвилина мовчання.

Я йду на посаду Президента, щоб зберегти і зміцнити єдність України.

Забезпечити тривалий мир і гарантувати надійну безпеку.

Знаю: мир – найголовніше, чого прагне сьогодні український народ.

У глави держави – широкий вибір різноманітних інструментів для забезпечення територіальної цілісності України і мирного життя громадян.

Повноважень і рішучості не забракне. Я не хочу війни. Я не прагну помсти. Хоча перед очима – великі жертви, принесені українським народом.

Я прагну миру і доб'юся єдності України. Тому розпочинаю свою роботу з пропозиції мирного плану.

Наполегливо закликаю усіх, хто незаконно взяв до рук зброю, скласти її.

У відповідь гарантую, по-перше, звільнення від кримінальної відповідальності тих, на чиїх руках не має крові українських воїнів та мирних людей.

І тих, хто не причетний до фінансування тероризму.

По-друге – контрольований коридор для російських найманців, які захочуть повернутися додому.

По-третє, мирний діалог.

Зрозуміло, що не зі «стрелками», «абверами», «бесами» чи іншою нечистю.

Йдеться про діалог з мирними громадянами України.

Навіть з тими, хто дотримується інших, ніж я, поглядів на майбутнє країни. Сьогодні окремо хочу звернутися до співвітчизників з Донеччини та Луганщини.

Дорогие наши братья и сестры, сограждане!

Многие из вас уже успели ощутить на себе «прелести» правления террористов.

Они, помимо мародерства и издевательства над мирными гражданами, привели и без того кризисную экономику региона на грань полной катастрофы.

Но мы ни при каких обстоятельствах не оставим вас в беде.

Всенародные выборы Президента поставили жирный крест на мифе о якобы нелегитимной киевской власти.

Этот миф посеян и возвращен российской пропагандой и кланом Януковича, который предал Донбасс и ограбил его еще в большей степени, чем всю страну.

Донецкой областью он безраздельно правил 17 лет. А теперь финансирует террористов.

Именно он несет полную ответственность за политическую и социально-экономическую ситуацию, в которой оказался регион.

И за безработицу, и за бедность, и за беженцев.

И за убитых граждан, и за слезы матерей.

С чем я как Президент приеду к вам в самое ближайшее время?

С миром.

С проектом децентрализации власти.

С гарантией свободного использования в Вашем регионе русского языка.

С твердым намерением не делить украинцев на правильных и неправильных.

С уважительным отношением к специфике регионов. К праву местных громад на свои нюансы в вопросах исторической памяти, пантеона героев, религиозных традиций.

С проработанным еще до выборов совместным проектом с нашими партнерами из Евросоюза по созданию рабочих мест на Востоке Украины.

С перспективой инвестиций, с проектом программы по экономической реконструкции Донбасса.

Сегодня нам нужен легитимный партнер по диалогу. Говорить с бандитами мы не будем. А действующие местные депутаты уже никого не представляют. И мы готовы огласить досрочные местные выборы на Донбассе.

Такий мій мирний план для Донбасу та всієї країни.

Дискусії не підлягає питання про територіальну цілісність України.

Щойно я присягнув «усіма своїми справами боронити суверенітет і незалежність України», і завжди буду вірний цій святій обітниці.

Кількість людей, з якими мав честь поспілкуватися під час виборчої кампанії, – перевищив мільйон.

Україна – різноманітна, але вона сильна духом і духом єдина!

Прагнення до миру та соборності нашої держави домінує в усіх областях України.

Я глибоко вражений патріотизмом мешканців південних та східних українськими областей від Одещини до Харківщини.

Мир ще не настав, але вже сьогодні ми твердо можемо сказати, що важкі випробування об'єднали українську родину.

Вони зміцнили нас як українську політичну націю, упевнену в своєму європейському виборі.

Наш народ ніколи не був таким сильним, як тепер.

Але свобода не дається раз і назавжди. За неї треба постійно боротися.

Мир, якого ми сподіваємося досягти найближчим часом, не буде тривалим, якщо ми належним чином не зміцнимо нашу безпеку.

Щоб мир став довготривалим, нам слід призвичаїтися до життя в умовах постійної бойової готовності.

Ми повинні тримати порох сухим.

Армія та її переозброєння зусиллями вітчизняного військово-промислового комплексу – це наш найголовніший пріоритет.

Більше того, завантаження державними замовленнями підприємств ВПК дасть поштовх реіндустріалізації економіки.

Хто шкодує коштів годувати свої збройні сили, той годує чужу армію.

А наша армія повинна стати справжньою елітою українства.

Слово генерал має асоціюватися не зі словом «корупція», а зі словом «герой».

Усе, від чого залежить забезпечення стійкого миру та безпеки України, ми повинні зробити своїми силами.

Найнадійніші наші союзники і найкращі гарантії миру – армія, флот, Нацгвардія та професійні спецслужби!

Ніхто нас не захищатиме, доки ми не навчимося оборонятися самі.

Я використаю свій дипломатичний досвід, щоб забезпечити підписання міжнародного договору, який прийшов би на заміну Будапештському меморандуму.

Такий договір має надати прямі та надійні гарантії миру та безпеки – аж до військової підтримки в разі загрози територіальній цілісності.

Будь-який агресор на кордоні України має згадати Євангельську мудрість: хто з мечем прийде, той від меча і загине!

Громадяни України не зможуть відчувати блага миру та безпеки, доки ми не врегулюємо наші відносини з Росією.

Росія окупувала Крим, який був, є і буде українським.

Учора під час зустрічі в Нормандії я саме так і сказав Президенту Путіну – Крим є українським. І крапка.

Ні з ким не може бути компромісу в питаннях Криму, європейського вибору і державного устрою.

А все інше повинно обговорюватися і вирішуватися за столом переговорів.

Будь-які спроби зовнішнього і внутрішнього поневолення українців – зустрічають і зустрінуть найрішучішу відсіч.

Ми хочемо бути вільними.

А жити по-новому – це і означає жити вільно в умовах такої політичної системи, яка гарантує права та свободи людини і нації.

Хотів би наголосити на відданості ідеї парламентсько-президентської республіки.

Ніякої узурпації влади!

Європейська демократія для мене – найкращий спосіб державного правління, винайдений людством.

Саме європейський досвід підказує нам, що значну частину повноважень вже зараз треба делегувати з центру місцевим органам влади.

Реформа щодо децентралізації розпочнеться вже цього року змінами до Конституції.

Нові повноваження отримають новообрані місцеві Ради.

Але Україна була, є й буде унітарною державою.

Марення про федерацію не має ґрунту в Україні.

Важливою частиною суспільного запиту на повне перезавантаження влади є дострокові вибори парламенту.

Давайте будемо відвертими.

Чинний склад цього шановного зібрання не відповідає настроям суспільства. Бо воно суттєво змінилося у 2012 році. А жити по-новому означає не хехтувати волею народу.

Жити вільно – означає вільно користуватися рідною мовою.

Керуватимуся ст. 10 Конституції.

Вона визначає українську мову як єдину державну, але гарантує вільний розвиток російській та іншим мовам.

Слово «праця», як і «мир», «зарплата», «пенсія», «стипендія» звучать однаково або дуже подібно, що українською, що російською.

Наявність роботи – це те, що дає людині можливість жити безбідно.

Найбільше професійне задоволення я досі отримував саме від створення нових робочих місць.

Що може втішати людину більше, як праця та гідна зарплата за неї?

Робочі місця мають організовувати підприємці. А от справа глави держави – це забезпечення таких умов, коли ніхто і ніщо не заважає працювати.

Держава цінуватиме вклад роботодавця та платника податків в економіку та соціальну сферу.

Забезпечення людей роботою та гідною оплатою – це перша гарантія внутрішнього миру та національної безпеки.

Хоча управління економічними процесами належить до компетенції вільного ринку або Уряду, Президент як гарант Конституції зобов'язаний забезпечити умови для інноваційної економіки та соціальної справедливості.

Справедливий розподіл національного багатства – це нагальна вимога часу.

Але перш ніж національне багатство ділити, його треба примножити.

Україна має все необхідне, щоб забезпечити людям європейський добробут.

Ми вміємо і хочемо жити власною працею, здатні бути творчими та інноваційними.

Ми вже навіть вчимося не заздрити успіху сусіда чи колеги.

Але ми й досі пасемо задніх.

Чому?

Тому що на відміну від нас країни європейської спільноти побудували економіку вільної конкуренції. Нових ідей, ділової ініціативи, наполегливої праці, постійного самовдосконалення.

Так буде і в Україні.

Але для цього треба знищити корупцію.

Нам потрібен загальнонаціональний антикорупційний пакт між владою та народом.

Суть його проста: чиновники не беруть, а люди – не дають.

Ми не зможемо змінити країну, якщо не змінимо себе, своє ставлення до власного життя і до життя цілої держави.

У тому, що Україна прийшла до кризи державності, є частка відповідальності кожного з нас.

Хтось вважав нормою не сплачувати податки.

Хтось розкошував за державний рахунок.

Хтось голосував і мітингував за гроші.

Хтось отримував незаслужені пільги і нагороди.

А всі разом руйнували фундамент суспільної довіри, засади права й суспільної організації.

Європейський вибір України – це серце нашого національного ідеалу.

Це вибір, зроблений нашими предками і пророками.

А що нам треба конкретно зробити, щоб жити вільно, жити безбідно, жити в мирі і безпеці?

Це все написано в угоді про політичну асоціацію та зону вільної торгівлі з Євросоюзом.

Ми разом докладали зусиль до цього документу. Тепер мрію втілити його в життя, а для цього нам треба якнайшвидше підписати економічну частину угоди.

Моя ручка – вже в руках, і як тільки ЄС ухвалить відповідне рішення, підпис українського Президента миттєво з'явиться під цим доленосним документом.

Ми не маємо права зволікати із підписанням економічної частини угоди.

Те ж саме стосується і якнайшвидшого запровадження безвізового режиму для України з ЄС. Ми завершили перший етап і дуже швидко зможемо завершити другий, щоб вже з січня 2015 року українці мали можливість подорожувати без віз.

Угоду ж про асоціацію ми розглядаємо лише як перший крок до повноправного членства України в ЄС.

Ніхто не має права вето на європейський вибір України.

Визнати це – значить проводити політику миру та спокою в Україні.

Але така політика збанкрутіла ще в тридцяті роки минулого століття.

Для реалізації наших амбітних планів нам потрібні не лише мир та єдність країни, але й консолідація всіх патріотичних, проукраїнських, проєвропейських сил.

Маємо постійно тримати в пам'яті суворі уроки національно-визвольних змагань сімнадцятих-двадцятих років минулого століття.

Тоді наші політики не змогли об'єднатися, спільно протистояти агресії.

Володимир Винниченко боровся проти Михайла Грушевського, Симон Петлюра проти Павла Скоропадського. А Нестор Махно – проти всіх.

Постійні чвари та конфлікти між видатними українцями призвели до втрати нашої державності.

Висновки належить робити не лише з архівів столітньої давнини, але й з недавніх подій.

Ми не сміємо повторити старі помилки і маємо забезпечити злагоджену роботу Президента, Верховної Ради та Кабміну.

Настав час будувати нову велику країну. Сучасну, високотехнологічну, обороноздатну, конкурентоспроможну.

Врахуємо досвід країн, які з'явилися на політичній карті лише кілька десятків років тому, але стали лідерами, поставивши на розвиток інтелекту та новітніх технологій.

Бо найцінніше – не гроші, не заводи та підприємства, а «людський капітал», який має Україна.

Немає сумніву в тому, що ми здолаємо всі труднощі. Відстоїмо територіальну цілісність нашої держави, забезпечимо мир та спокій.

Нас уже ніхто не оберне в рабів криміналу та бюрократії, в прислужників колоніальної влади.

Нас підтримує цілий світ. За останні три дні я мав можливість пересвідчитись в цьому.

*Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)*

Навколо ідеї незалежності, свободи, гідності, правової держави, європейської інтеграції об'єдналася вся Україна і все світове українство.

Народ своє вагоме слова сказав. Під час революційних подій. Під час спротиву агресії. Під час виборів. Тепер черга за нами, за владою.

Простягаю руку миру всім, хто подав голос за мене, і тим, хто не голосував.

Усім, хто допоможе встановити мир, порядок і спокій в Україні.

І всім, хто вірить у європейську майбутність України.

Ми – народ, що був одірваний від своєї великої Батьківщини Європи – повертаємося до неї.

Остаточно і безповоротно.

Мир нам!

Нехай нас благословить Господь!

Слава Україні!

20 травня 2019 року

**Промова Президента України (В. Зеленський)
під час церемонії інавгурації**

Дорогі українці!

Після моєї перемоги на виборах мій шестирічний син сказав:

«Та! По телевізору кажуть, що "Зеленський – Президент..."

Виходить, що... я... теж Президент?!»

І тоді це прозвучало як жарт, але згодом я зрозумів, що насправді це істина.

Тому що **кожен з нас Президент.**

Не 73 відсотки, які за мене голосували, а всі 100 відсотків українців.

Це не моя, це наша спільна перемога.

І це – наш спільний шанс. За який ми несемо спільну відповідальність.

І шойно – не тільки я складав присягу. Кожен з нас поклав руку на Конституцію і кожен з нас присягнув на вірність Україні.

Уявіть собі гучні заголовки: «Президент не платить податків».

«Президент наїдпитку промчав на червоне світло».

«Президент потихеньку краде, бо "всі ж так роблять"»

Ви згодні, що це ганьба?

Ось що я маю на увазі, коли кажу, що кожен з нас – Президент.

Відсьогодні кожен з нас несе відповідальність за країну, яку ми залишимо своїм дітям.

Кожен з нас, на своєму місці, зможе зробити все для розквіту України.

Європейська країна починається з кожного.

Ми обрали шлях до Європи, але Європа – не десь там. Європа ось тут (у голові. – Ред.).

І коли вона буде ось тут – тоді вона з'явиться і ось тут. У всій Україні.

І це – наша спільна мрія.

Але у нас є і спільний біль.

Кожен з нас загинув на Донбасі.

Кожного дня ми втрачаємо кожного з нас.

І кожен з нас – переселенець.

Ті, хто втратив власний дім... І ті, хто відчинив двері власного дому, розділивши біль.

І кожен з нас – заробітчанин.

Ті, хто не знайшов себе вдома, а знайшов заробіток на чужині...

Ті, хто в боротьбі із бідністю змушений втратити власну гідність.

Але ми все це подолаємо! **Бо кожен з нас – українець.**

Ми всі українці: не існує більших чи менших, правильних чи неправильних.

Від Ужгорода до Луганська. Від Чернігова до Сімферополя.

У Львові, Харкові, Донецьку, в Дніпрі й в Одесі – ми українці.

І ми маємо бути єдині. Адже тільки тоді – ми сильні.

І сьогодні я звертаюсь до всіх українців у світі. **Нас 65 мільйонів.**

Так, не дивуйтесь: **нас 65 мільйонів. Тих, кого народила українська земля.**

Українці в Європі та Азії, у Північній та Південній Америці, в Австралії і в Африці. **Я звертаюсь до всіх українців на планеті!**

Ви нам дуже потрібні. Усім, хто готовий будувати нову, сильну та успішну Україну, я з радістю надаю українське громадянство.

Ви повинні їхати в Україну не в гості, а додому.

Ми чекаємо на вас. Сувенірів з-за кордону не потрібно, привезіть, будь ласка, **свої знання, досвід і ментальні цінності.**

Усе це допоможе нам почати **нову епоху.**

Скептики скажуть: це фантастика. **Це неможливо.**

А може, це і є наша національна ідея? **Об'єднавшись – зробити неможливе.**

Усупереч усьому!

Згадайте збірну Ісландії з футболу на чемпіонаті Європи.

Коли дантист, режисер, пілот, студент і прибиральник билися й захищали честь своєї країни. І зробили це, хоча ніхто не вірив.

І це наш шлях. Ми повинні стати ісландцями у футболі, ізраїльтянами – в обороні рідної землі, японцями – у технологіях, швейцарцями – в умінні щасливо жити одне з одним, незважаючи на будь-які розбіжності.

І наше найперше завдання – **припинення вогню на Донбасі.**

Мене часто питали: а на що ви готові заради припинення вогню?

Дивне запитання. А на що готові ви заради життя близьких вам людей?

Можу запевнити – задля того, щоб наші герої більше не гинули, я готовий на все. І я точно не боюсь ухвалювати складні рішення, я готовий втрачати свою популярність, свої рейтинги, і якщо буде потрібно – я без вагань готовий втратити свою посаду, щоб тільки настав мир. Не втрачаючи наших територій.

Історія – несправедлива річ.

Не ми почали цю війну. Але нам цю війну закінчувати.

І ми готові до діалогу. І я уверен, що прекрасним першим шагом для начала этого диалога, станет возвращение всех украинских пленных.

Наш наступний виклик – *це повернення втрачених територій*.

Чесно кажучи, мені здається, що це формулювання не зовсім коректне.

Бо неможливо втратити те, що й так наше.

І Крим, і Донбас – це наша українська земля.

Де ми втратили найголовніше. Це – люди.

И сегодня мы должны возвращать их сознание. Вот что мы потеряли.

За эти годы власть не сделала ничего, чтобы они чувствовали себя украинцами. Знали – они не чужие, они наши, они украинцы.

И пусть кто угодно раздаёт хоть по 10 паспортов, это ничего не изменит. *Украинец – это не в паспорте. Украинец – это вот здесь.*

І я точно це знаю. Знаю від бійців, які захищають Україну – наших героїв, і україномовних, і «русскоговорящих».

Там, на передовій, немає чвар і розбрату, там є сміливість і честь.

І я хочу звернутися до наших захисників.

Не буває сильної армії там, де влада не поважає людей, які щодня віддають життя за країну. *Я зроблю все, щоб ви відчували повагу.* Це гідне, а головне, стабільне фінансове забезпечення, ваші житлові умови, законні відпустки після виконання бойових завдань, відпочинок для вас і ваших родин.

Потрібно не розповідати про стандарти НАТО, а творити ці стандарти.

Безумовно, окрім війни, є ще багато бід, які роблять українців нещасливими. Це шокуючі тарифи, принизливі зарплати і пенсії, болючі ціни, неіснуючі робочі місця.

Це медицина, про покращення якої говорять здебільшого ті, хто ніколи не лежав з дитиною у звичайній лікарні.

Це міфічні українські дороги, які будуються та ремонтуються тільки у чиїсь бурхливій уяві.

Дозвольте мені процитувати одного американського актора, який став класним американським президентом:

«Уряд не вирішує наших проблем. Уряд і є нашою проблемою».

І я не розумію наш уряд, який тільки розводить руками й каже:

Ми нічого не можемо зробити. Неправда. Можете.

Ви можете взяти аркуш, взяти ручку і звільнити свої місця для тих, хто буде думати про наступні покоління, а не про наступні вибори!

Зробіть це. І люди оцінять.

Якісь у вас вибіркові оплески. Не всім подобається, що я кажу?

Дарма, бо це кажу не я, а народ України.

І моє обрання доводить – громадяни втомились від досвідчених, системних, надутих політиків, які за 28 років створили країну можливостей.

Можливостей відкатів, потоків, дерібанів.

Ми збудуємо країну інших можливостей.

Де всі рівні перед законом, де є чесні та прозорі правила гри. Одні для всіх.

А для цього до влади повинні прийти люди, які будуть служити народу.

І я дуже хочу, щоб у ваших кабінетах не було моїх зображень.

Бо Президент – не ікона, не ідол, Президент – це не портрет.

Повісьте туди фотографії своїх дітей і перед кожним рішенням дивіться в очі їм.

Я можу ще багато чого сказати, але українці хочуть не слів, а дій.
Тож...

Шановні депутати!

Ви призначили інавгурацію у понеділок, у робочий день.

Я бачу в цьому один плюс – це значить, ви готові працювати.

А тому прошу вас ухвалити:

1. Закон про скасування депутатської недоторканності.
2. Закон про кримінальну відповідальність за незаконне збагачення.
3. Багатотраждальний Виборчий кодекс і зробити відкриті списки.

А також. Прошу звільнити з посад:

1. Голову Служби Безпеки України.
2. Генерального Прокурора України.
3. Міністра оборони України.

Це геть не все, що ви можете зробити. Але для початку – достатньо.

У вас буде два місяці. Ухваліть ці важливі закони та рішення.

Повісьте усі медалі собі.

Заробіть непогані бали на дострокові парламентські вибори.

Я розпускаю Верховну Раду України 8-го скликання.

Слава Україні!

І наостанок. Дорогий народе!

Протягом свого життя я намагався робити все, щоб українці усміхалися.

Це була моя місія.

Тепер я робитиму все, щоб українці принаймні більше не плакали.

Навчальне видання

**Анна Сергіївна
Соловійова**

**Спецкурс з прикладної політології
(у сфері політичної журналістики)**

Методичні рекомендації

Випуск 330

Редактор *Р. Грубкіна*.
Технічний редактор *О. Петроченко*.
Комп'ютерна верстка *Д. Кардаш*.
Друк *С. Волинець*, фальцювальні-палітурні роботи *О. Мішалкіна*.

Підп. до друку 02.03.2021
Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 3,95. Обл.-вид. арк. 2,71.
Тираж 5 пр. Зам. № 6201.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50–03–32, 8 (0512) 76–55–81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.